

Свого часу великий італійський філософ-утопіст, автор роману «Місто сонця» Кампанелла мріяв про ідеальну общину. Мрія про неї і наш сучасник, голова правління колгоспу «Родина» Новомиргородського району В. П. Мироненко. («Приїжджайте в Шпакове!»).

Комсомол — це наука. Дивно чи всерйоз? Очевидно, всерйоз. Так вважають ті, хто захищає наукові роботи, тема яких — ВЛКСМ.

— Не хочу, не хочу в дитсадок, — аж заходиться в тролейбусі малий. Певно голосити починає ще в квартирі. Пасажири пробують заспокоїти його хто як уміє...

Способи втішання майже завжди однакові, тільки одного разу

**читайте
в наступних
номерах**

хтось пропонує яблуко, іншого — цукерку або ще якийсь гостинець — залежно від того, що в кого знайдеться в кишенях...

Що ж там, у наших дитсадках, коли таке явне небажання у дитини йти туди?

Україно! Ти для мене диво!
І нехай пливе за роком рік,
Буду, мамо горда і вродлива,
З тебе дивуватися повік.

Ці слова Василя Симоненка звучать для нас заповітом: бережімо свою землю, гордімося своєю Вітчизною, пізнаваймо її щодень, любимо її безмежно!

Незабаром у «Молодому комунарі» з'явиться ще одна постійна тематична сторінка — «Україніка».

СВІДОК

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Молодий Комунар

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить з 5 грудня
1939 року

№ 3 (4030).

СУБОТА

14

СІЧНЯ
1989 р.

Ціна 8 коп.

Ще довго болітимуть нам рани багатостраждального вірменського народу. Тисячі загиблих, тисячі обездолених, які в ту пекельну годину втратили найрідніших і найдорожчих людей. Чим виміряти горе матері, котра пережила своїх дітей, біль і сльози сиріт, чимало з яких стали ними тільки-но з'явившись на цей світ... З усіх усяд нинулись люди на допомогу потерпілим від стихійного лиха. Не лишилися байдужими до чужої біди і наші земляки, бо вона стала спільною бідою. Не великої закарнавної республіки. В перші дні був створений і спеціальний загін на чолі із заступником головного інженера будівельно-монтажного тресту «Кіровоградбуд» Ю. М. Блиновим з числа будівельників, серед яких — газоелектрозварники, кранівники, різальники по металу. Близько місяця працювали кіровоградці в Ленінанані, допомагаючи розбирати завали, визволяючи звідтіля поналічених людей. Віднедавна члени загону знову працюють на своїх робочих місцях.

На знімку: монтажник Євген СІРОШТАН.

Фото В. ГРИБА.

СИТНИК Анатолій Іванович, 1961 р. н., наладчик Кіровоградського заводу «Гідросила». Член ВЛКСМ з 1975 року. За високі виробничі показники і активну участь у громадському житті нагороджений медаллю «За трудову доблесть».

АНОНС

СЕРЕДНІЙ Олександр Костянтинівич, бригадир комсомольської-молодіжної тракторної бригади колгоспу імені Ульянова Світловодського району, член КПРС. Рік народження 1963.

УВАГА!
КОНКУРС
ТРИВАЄ!

2

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

14 січня 1989 року

СИТНИК Анатолій Іванович висунутий кандидатом у народні депутати СРСР конференцією трудового колективу Кіровоградського заводу «Гідросила». У свою програму кандидат включив такі пункти:

— соціальний напрям: 1) якнайшвидше вирішити житлову проблему, звертати особливу увагу на забезпечення молодих сімей окремими квартирами; 2) сприяти вирішенню продо-

вольчої програми; 3) постійно дбати про покращення медичного обслуговування населення;

— молодіжний напрям: 1) якнайшвидше ви-

рішити питання про прийняття Закону про молодість...; 3) запропонувати прийняти комплексну програму «Молодь»;

— екологічний напрям: сприяти андінгінг коштів на очисні споруди на підприємстві.

Кандидатуру Олександра Костянтинівича Середнього запропоновано комсомольською організацією тракторної бригади колгоспу імені Ульянова Світловодського району, де він працює. На розширеному засіданні бюро обласного комітету ЛКСМ України вирішено внести її на розгляд ЦК ЛКСМ України для висунення його кандидатом у народні депутати СРСР від ВЛКСМ.

На розширеному засіданні бюро обкому комсомолу О. К. Середній заявив про такі основні напрями своєї програми:

— добиватися впровадження повного орендного підряду в сільському господарстві;

— особливу увагу приділяти вихованню у підростаючого покоління, починаючи з до-

шкільного віку, любові до землі; — вважати будівництво молодіжних житлових комплексів на селі справою державної ваги;

— здійснювати контроль за розподілом техніки в господарствах, за наданням можливості працювати на новій техніці.

Головним змістом своєї передвиборної програми відповідальний секретар Кіровоградської обласної організації Спілки письменників України Володимир Євгенович Панченко, висунутий кандидатом у народні депутати СРСР, вважає:

1) сприяння процесам демократизації суспільства;

2) підвищення добробуту населення.

Програма містить кілька розділів, положення яких спрямовані на розв'язання важливих питань демократизації, економіки, екології, молодіжних проблем.

Зокрема, В. Є. Панченко відстоюватиме такі позиції:

— розширення прав союзних і автономних республік;

— повна самостійність усіх підприємств;

— припинення будівництва Чигиринської і Кримської АЕС, Канівського промкомплексу;

— збереження державних роздрібних цін на основні продукти харчування;

— будівництво будинку молоді і станції юних техніків у Кіровограді;

— надання допомоги у створенні і будівництві МЖК і МЖСК;

— захист інтересів воїнів-інтернаціоналістів;

— розширення мережі доріг у сільській місцевості;

— поліпшення медичного і культурного обслуговування сільського населення.

На трибуну пленуму обкому комсомолу

В лютому відбудеться пленум обкому ЛКСМ України, який розгляне питання про роботу обкому комсомолу за період після XX з'їзду ВЛКСМ. Обком комсомолу, редакція газети «Молодий комунар» звертаються до комсомольців і

молоді, комсомольських працівників і всіх читачів з проханням відповісти на такі питання:

1. Які зміни відбулися в діяльності обкому комсомолу після XX з'їзду ВЛКСМ?

2. Що, на ваш погляд, гальмує перебудову в обласній комсомольській організації?

3. Висловіть ваші пропозиції, зауваження, побажання по поліпшенню роботи обкому

комсомолу і його бюро.

Відповіді на запитання надсилайте на адресу обкому комсомолу, редакції газети «Молодий комунар». Ваші пропозиції, зауваження, побажання будуть уваж-

но вивчені, узагальнені і внесені на обговорення пленуму.

ГАЗЕТА ВІДКРИВАЄ РИРИКУ «НА ТРИБУНУ ПЛЕНУМУ ОБКОМУ КОМСОМУЛУ». ТОЖ ЧЕКАЄМО ВАШИХ ЛИСТІВ.

Історію пишемо самі

У грудні минулого року відбулося засідання організаційної групи, обраної VI пленумом обкому комсомолу, по підготовці на-

рисів історії обласної комсомольської організації.

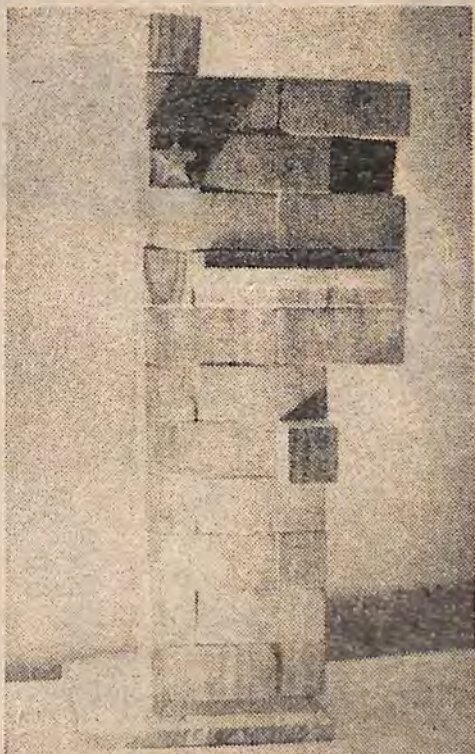
Звертаємося до любителів історії і краєзнавства та ветеранів комсомолу з пропозицією взяти участь

у написанні нарисів. Заявки із вказанням прізвища, ім'я та по батькові, віку, освіти, адреси, місця роботи та пропозицій стосовно своєї участі у написанні нарисів просимо надсилати на адресу:

316050, м. Кіровоград,

вул. Карла Маркса, 41, обком комсомолу, відділ пропаганди та культурно-масової роботи (з позначкою «Нариси історії»).

Строк надсилання заявок — 1 місяць з часу публікації повідомлення. ОРГАНІЗАЦІЙНА ГРУПА.

ЗАПРОШУЄМО ОБГОВОРИТИ!

Продовжується конкурс на кращий проект пам'ятника воїнам-інтернаціоналістам усіх поколінь.

Свої відгуки і варіанти пам'ятника просимо надсилати у відділ спортивної і оборонно-масової роботи обкому ЛКСМ України та редакцію газети «Молодий комунар». [Умови конкурсу на кращий проект пам'ятника були надруковані в «МК» за 26 листопада 1988 року].

Сьогодні пропонуємо читачам репродукції двох макетів пам'ятників. (Ці та інші макети експонуються в фойє кінотеатру «Комсомолец»).

А-88 (Знімок зліва).

Матеріал: сірий Янцевський граніт. Висота — 3,5 метра. Текст «Воїнам-інтернаціоналістам» виконується з литих літер із бронзи.

М 2425.

Композиція об'єднує загальною основою з вертикальною 5-метровою стіною, виконаною з бетону і облицьованою кахлями з білого мармуру; справа — панель з текстом

«Родина вами гордиться,
И юношей в мир приходящих
Стойкости учить и мужеству
На доблестной жизни вашей».

Зліва — надпис: «Воїнам-інтернаціоналістам».

Три руки, які тримають зброю, символізують готовність надати інтернаціональну допомогу, з тильної сторони: дві руки зі зброєю і бронзовий серп та молот. На невисокому подіумі з червоного граніту — фронтальна бронзова скульптура висотою 2,7 метра.

МИ З ТОБОЮ,
ВІРМЕНІ!

КОРОТКО

Колектив міського молодіжного центру ТОМ перерахував на рахунок допомоги потерпілим від землетрусу у Вірменії кошти,

але організував і благодійні акції: концерт тріо ка-

мерної музики «Барокко», який 25 грудня вони провели разом з працівниками

картинної галереї; концерт клубу самодіяльної пісні клубу воїнів-інтернаціоналістів, літературної групи «Альтернатива» з участю керівництва БК імені Компанієвця (7 січня 1989 р.), виставку-розпродажу виробів, виготовлених народними умільцями і дітьми клубів за місцем проживання на базі

кінотеатру «Ятрань» (8 січня).

Гроші від ярмарку перераховані на рахунок допомоги дітям-сиротам Вірменії, а частина — на рахунок школи-інтернату № 2 м. Кіровограда.

Загальна сума коштів, перерахованих міським молодіжним центром ТОМ на до-

помогу Вірменії, склала 38 карбованців. Не лишень остеронь доброї справи, молодіжне об'єднання «Молодіжний фронт» (МФ) Хлопці провели кілька деосеансів, і на разі постраждалих від землетрусу перераховано 300 карбо-

Ю. ІВАНОВ

Хочеш стати акціонером?

ЦЕ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ТЕБЕ І ТВОГО КОЛЕКТИВУ

З АПАМ'ЯТАВСЯ заголовок в одній з центральних газет — «Говоримо по-новому, працюємо по-старому». А може, треба все-таки чесно визначити, чи й справді ми говоримо по-новому, причому не з газетних сторінок, а, скажімо, на робітничих зборах. Гласність, як ми кажемо, розширилася, а чи суттєво розширилося коло проблем, в які вникають рядові трудівники, за що вони відчують відповідальність і за що питають зі своїх керівників! Погодьтеся — найчастіше лунає критика, може, різкіша і емоційніша, ніж раніше, але все-таки з «традиційних» питань — умови праці і відпочинку, неритмічне постачання, ну ще хіба що слабка допомога адміністрації, інженерів та конструкторів тому чи іншому цеху, дільниці, бригаді...

А от щоб робітник гостро критикував керівництво заводу на чолі з директором за те, що допущено підвищення собівартості продукції чи, що завод виплачує штрафи своєму партнерові... Таке важко пригадати, і це зрозуміло: рядових робітників це менше всього цікавило і залишало байдужим навіть після переходу на госпрозрахунок.

На Олександрійському електроμηχανічному заводі останнім часом такої критики не лунало — не було приводу. Але стимул для подібної зацікавленості з'явився. І досить-таки реальний. Причому з'явився з ініціативи саме директора заводу Ф. О. Павленка! З 1 січня цього року завод став державним акціонерним соціалістичним підприємством — першим в області. Та й по країні таких підприємств поки що одиниці.

Що собою уявляє акціонерне підприємство! Протягом минулого року на заводі було випущено кілька інформаційних листів «Майбутнім акціонерам» і в кінці кожного було названо прізвище людини, до якої можна б звернутися за роз'ясненням. — **БАБЕЦЬ** Світлани Олександрівни, начальни-ка фінансового відділу заводу. Тому ми й вирішили надати слово саме їй.

— Будемо відверті: в різноманітних фільмах і програмах про Захід для більшості наших глядачів слова про акції і акціонерів залишалися незвіданою «білою плямою». Переконалася в цьому, коли після оголошення про створення акціонерного товариства пролунали дзвінки і почалися численні візити бажаючих взяти про це докладніше. Починати бесіди доводилось з азів економіки. Хоча це не вина наша, а біда. Це зайвий раз свідчить про наше ставлення до законів економіки.

Отже, що таке акціонерне підприємство? Кожен бажаючий трудівник може зробити свій внесок у розмірі до однієї тарифної ставки (при стажі роботи на заводі до 10 років) або до двох ставок (якщо стаж більше 10 років), йому видаються акції вартістю

кожна 50 карбованців. Якщо у вас два оклади, скажімо, становлять 400 карбованців, то, зробивши внесок і, отримавши 8 акцій, ви наприкінці року отримувате 20 процентів від внесків — 80 карбованців.

Тобто діє принцип ощадної каси — там через рік теж «набігають» проценти, але всього 3, а у нас мінімум — 5 процентів, максимум — необмежений. Тільки гроші, які трудівник вносить в акціонерне товариство, йдуть на розвиток заводу. Вони можуть піти і на будівництво житла, дитсадків, навіть на виплату заробітної плати. Але найкращий засіб розміщення цих коштів — направити їх на технічне переозброєння. Це дає прибуток.

З того моменту, коли трудівник стає акціонером, він стає найзацікавленішою людиною відносно того, як йдуть справи на підприємстві, як використовуються його кошти. Адже чим більший прибуток, тим значніший дохід акціонера і розмір процентів. Тепер його цікавить все — як не втратити прибуток через збільшення собівартості, через штрафи і неустойку тощо. Він вже не заєдає словами і заклинає, а завдяки своїй безпосередній зацікавленості буде шукати засобів зменшення собівартості продукції за рахунок дешевших матеріалів і комплектації, інструменту, шукати шляхи повного використання обладнання. І, зрозуміло, має повне право вимагати цього й від інших. У тому числі і від керівників підприємства. Тобто це те саме почуття господаря, про яке ми так багато говоримо.

З іншого боку, якщо продовжувати порівнювати з ощадною касою, то вона свої три проценти гарантує, ми ж — ні, йдемо на ризик. Але, як кажуть ділові люди, без ризику немає успіху.

Як сприйняли це в колективі? По-різному. Якщо одні говорили, що нарешті перебудова дійшла і до нас, а не тільки читасмо про неї в газетах, то інші поставилися з недовірою. За результатами анкетування, проведеного в колективі, проти нововведення було 18 процентів працюючих. Характерно, що це були в основному представники складальних цехів, де найбільший контингент — молодь. До речі, на перших порах молоді робітники майже не дзвонили, не цікавилися цією справою.

Чому? Справа в тому, що, взявши спочатку за взірць досвід львівського заводу «Конвейер», — ініціаторів цього починання в нашій країні, — ми теж поставили умови, як на «Конвейері» — щоб стати акціонером, треба пропрацювати на заводі не менше трьох років.

В ході обговорення попередніх умов влітку минулого року (а міг висловитися кожен бажаючий) найбільше зауважень і пропози-

цій прийшлося саме на цей пункт. В результаті прийшли до варіанту, про який я вже говорила, — можна робити внесок в розмірі однієї ставки (якщо пропрацював не більше десяти років), і в розмірі двох ставок, якщо стаж перебільшує десять років.

Під час підготовчої роботи ми розробили Статут і створили раду акціонерів.

Є в статуті й таке положення: трудовий колектив має право повністю позбавляти акціонера нарахування процентів за порушення дисципліни. Так що, як бачимо, це ще один важіль в наведенні порядку на виробництві.

До речі, коли ми ще проводили підготовчу роботу, думали про те, що нас чекало, — затвердження акціонерного підприємства у столичних інстанціях. А це, зважаючи на «досвід» першопроходців-львів'ян, — справа не з легких. Але 15 жовтня 1988 року вишла постанова Ради Міністрів СРСР, яка набагато спростила процедуру, — тепер усі повноваження поклалися на раду трудового колективу підприємства.

От уже справді перебудова на марші: чи можемо ми згадати, щоб роки два-три тому отак оперативно усували всілякі бюрократичні перепони на шляху нової і вельми потрібної справи.

Звичайно, нашому прикладу можуть послідувати й інші трудові колективи, впровадивши у себе цю справу. Але, зрозуміло, все залежить від конкретних умов. Скажімо, немалу роль грає фактор впевненості в кінцевому успіху — у нас на заводі цей оптимізм ґрунтувався на тому, що план минулого, 88-го року, ми перевиконали.

До речі, крім того, що акції купляють окремі трудівники, є й інший вид акцій, коли нашим акціонером може стати і будь-яке підприємство. Це вигідно і для нього — адже матиме через рік додаткові кошти, і для нас (ми можемо не брати в ощадному банку гроші, тим більше, що «під повітря», як ми кажемо, він грошей не дає, що значно звууже нашу самостійність).

Я вже казала, що спочатку «проти» нової справи було 18 процентів трудівників. А останнє соціологічне дослідження наприкінці минулого року засвідчило, що тепер таких залишилося п'ять процентів.

І все ж ми з деяким хвилюванням чекали нового року — говорити «за» чи «проти» — це одне, а приєднуватися до справи — інше. І коли тільки за перші три робочі дні нового року 432 трудівника нашого заводу стали акціонерами, переконалися — ми на правильному шляху.

С. БАБЕЦЬ,
начальник фінансового відділу електроμηχανічного заводу.
м. Олександрія.

АКТУАЛЬНО

— Будемо відверті: в різноманітних фільмах і програмах про Захід для більшості наших глядачів слова про акції і акціонерів залишалися незвіданою «білою плямою». Переконалася в цьому, коли після оголошення про створення акціонерного товариства пролунали дзвінки і почалися численні візити бажаючих взяти про це докладніше. Починати бесіди доводилось з азів економіки. Хоча це не вина наша, а біда. Це зайвий раз свідчить про наше ставлення до законів економіки.

ФОТОГРАФУЄ
ГЕННАДІЙ
КОШКО

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

14 січня 1989 року

Сім років, як на заводі «Гідросила» спосарем-інструментальником кандидат у члени КПРС Валерій ШЕПТИКІТА (на знімку зліва). Але й нині йому є про що поговорити, спитати ради у наставника молоді, партгрупорга І. В. КРАВЧЕНКА.

Фото Г. Кошка.
м. Кіровоград.

ПРОБЛЕМИ ДОЗВІЛЛЯ

...Із-за зачинених дверей єдиного в Добровеличківці кафе - морозива «Морозко» почулося: «Не відчиню, бо я тут сама!». Була сьома година вечора.

Більше року комсомольці райцентру добиваються від районних організацій, аби їм віддали під молодіжне кафе приміщення старого магазину, але безрезультатно...

...Навіть особовий склад райвідділу міліції, де середній вік — 28 років, не має нормального спортзалу для занять фізпідготовкою. Та й стадіон у райцентрі неблагоустроєний... Може, пора б уже ці питання детальніше розглянути і на одній із сесій райвиконкому?

МОЖЕ, напівлегендарному ковалеві Величківці, який у XVIII столітті втік від свого пана й поселився вільним козаком на березі річки Доброї, при чумацькому шляху, де які проблеми й потреби добровеличківських хлопців та дівчат видались би просто витребенками, бо в ті далекі суворі часи в українській мові слово «дозвілля» (вільний від роботи час) якщо й існувало, то вживалося куди рідше, ніж тепер! Хоч саме дозвілля було: воно, правда, частіше називалося вечорницями, досвітками і якими там іще... А тепер — ось вам, нате візьміть, парадокс двадцятого століття: слово повторюють ледь не щодня (на усяляких нарадах, комсомольських зборах, летучках тощо), а самого дозвілля у теперішньому значенні цього слова... Ні, не скажу, що немає зовсім, але не надто густо, як міг би казати й сам засновник Добровеличківки Іван Величико...

КОР. Тетяно Костянтинівно, а як у вас із розкладом роботи?
КРИМОВА: Н.як, бо будинок культури зачинено протипожежної службою — приміщення не відповідає її вимогам.
КОР. Давно не відповідає?
КРИМОВА: Не перший рік.
КОР. Отже — проводиться ремонт?
КРИМОВА: Ремонту як такого не проводиться. Точніше, дещо ми зробили (приміром, підлогу в дискотеці поміняли, світильники), але є речі, незалежні від нас... Ніде нам взяти будівельників-ремонтників. Зверталися в сільський комунгосп, так там кажуть: «А нам культура не в плані!...»
Та обставина, що будинок культури зачинений пожежниками, означає, що в цей час не тільки дискотеки не проводяться, а й не працюють різноманітні гуртки художньої самодіяльності, що, звичайно, веде до загострення «дефіциту цікавого дозвілля». Куди ж тоді податися у вільний час добро-

величківцям? Чи, може, хтось міг би пояснити проблеми, що накопилися, інакше?

Існують ці проблеми не окремо, а в су-в'язі з іншими процесами і явищами, породженими часами, коли, як казав у своєму вже згаданому тут виступі на недавній районній партконференції М. Лисич, «ініціатива знизу дуже часто не сприймалася всерйоз, а та, що спускали зверху, не відповідала вимогам часу, не співпадала з настроєм рядових комсомольців». З огляду на серйозність зазначених та замовчуваних або трактованих односторонньо соціальних проблем райцентру якраз і хотілося би зайвий раз кивати у бік комсомольців: ви, мовляв, самі винні, бо не організували для себе. Але все-таки одну обставину в житті районної комсомольської організації ніяк не оминеш. Йдеться про комсомольський актив, точніше — про його активність

Знову про ініціативу «зверху», пасивність «знизу» і комсомольський актив збоку

Отже, довелось й мені прогулюватися увечері в центрі цього районного містечка. Ішов саме густий сніг, і в довколишніх установах вікна були темні, світилося лише у середині газетного кіоска.

— Працюємо до 20-ї години, — пояснила кіоскерка на моє запитання. — Правда, покупців не густо... Але розклад є розклад! «Коли б то так!» — подумалося авторові цих рядків з приводу розкладу, коли зупинився він біля зачинених дверей поки що єдиного в Добровеличківці кафе-морозива «Морозко», яке, згідно розкладу, має працювати до 21-ї години. Була тільки сьома, та на прохання відчинити хтось невідомий з того боку дверей енергійним жіночим голосом відповів хоч і не дуже коректно, але розбірливо: «Не відчиню, бо я тут сама!». Далі почувся стукіт швабри об підлогу — певно, її мили у зв'язку із закінченням робочого дня.

У ресторані «Добра» того буденного дня не було нічого, крім горілки й закуски (мається на увазі, що музики, які найдждають сюди з Олександрії, не працювали). Отож нічого не лишалося, як прогулятися кілька разів довкола поближнього фонтана. Правда, фонтан той не працював, бо недобудований, та до того ж ще й засипаний усяким непотребом... Тільки — де ви бачили фонтан, який працював би у пору, коли йде сніг?

Що додати до сказаного ще? Хіба те, що вже більше року комсомольці райцентру добиваються від районних організацій, аби їм віддали під молодіжне кафе приміщення старого магазину, який рівно стільки часу не працює. До речі, про це говорив у своєму виступі на минулорічній районній партійній конференції перший секретар райкому ЛКСМ України Микола Лисич, та нічого не змінилось.

Ми тут не будемо поки що розбиратися, чому так. Нас цікавить одне: де ж все-таки можна сьогодні в Добровеличківці грубо кажучи, «культуритися»!

Наївне запитання, скаже хтось, звичайно ж, у районному будинку культури! З цього приводу — вільний виклад розмови із його директором Т. К. Кривою.

величківським хлопцям та дівчатам, якщо їм нікуди податися?

НА ЧАС мого перебування в Добровеличківці таки вдалося віднайти дві адреси, де молодь могла б розважитися. Перша з них — це відеотека (або «нічний кінозал») при районному кінотеатрі, друга — дискотека в середній школі.

Із розповіді організатора позакласної роботи Добровеличківської СШ В. С. ЗАЛЮБОВСЬКОЇ:

— Нинішній навчальний рік для школярів не був бідним на усялякі масові заходи, для яких найхарактерніше, на мою думку, їхня нестандартність. Ось хоч би й змагання КВБ між командами учителів та учнів — скільки було там сміху, жартів!.. Або вечір реклами молодіжної преси — він теж проходив весело і з вигадкою... На деякі наші заходи приходять не лише школярі, а й райцентрівська молодь. І на нашу дискотеку приходять. А щоб проходила вона організованіше, то на зібранні батьківського комітету 14 грудня минулого року батьки вирішили самі забезпечувати порядок на вечорах. Правда, дискотеки у нас не щодня, а тільки по суботах...

Отже, в усі інші дні тижня, крім суботи, — куди піти хлопцям та дівчатам у Добровеличківці, якщо не на відеотеку [яка все-таки мало чим відрізняється від сидіння біля телевізора]? Як не крути, а такі нікуди...

Не хочеться збиватися на повчання типу: «А чого б молоді самі не організувати для себе...». Бо ж не дарма і сам начальник райвідділу внутрішніх справ, депутат районної Ради народних депутатів О. Б. Федченко у розмові зі мною згадав і про те, що особовий склад райвідділу (де середній вік — 28 років) не має нормального спортзалу для занять фізпідготовкою, та й стадіон у райцентрі неблагоустроєний. Розмова ж наша відбувалася одразу після передноворічної сесії райради. І на цій сесії питання дозвілля молоді, на жаль, не фігурувало. Втім, і на попередніх сесіях воно не було серед соціальних... Очевидно, що й при плануванні соціального розвитку селища райвиконком мало зважав на потреби молодіжного до-

— Вона, ця активність, — з гіркою голосі констатував перший секретар райкому ЛКСМУ М. Лисич, — знаходиться майже на нулі. Із 55 членів, 15 кандидатів у члени райкому та 9 членів ревізкомісії (всього — 79 чоловік) лише про кожного четвертого можу сказати, що він включився в перебування. Ми це питання навіть на свій пленум виносили. Та змін поки що дуже мало... Поки що комсомольські працівники і в райцентрі, й на селі тільки внески збирають, та й ті здають не завжди вчасно.

— Чи не пов'язані якось байдужість і бездіяльність рядових спілчан із тими молодіжними проблемами, які роками не вирішуються? — запитав я.

— Безперечно, зв'язок є. Але, певно, не все визначається тільки цим. На мою думку, потрібні справжні, неформальні справи, хороші наслідки яких були б помітні самим комсомольцями. І потрібні справжні, неформальні лідери.

На закінчення нашої розповіді — кілька слів про самого Миколу Лисича. До липня минулого року він працював секретарем комсомольської організації у колгоспі імені Шевченка. В липні, на черговому пленумі райкому, висунув свою кандидатуру (поряд із другим секретарем райкому ЛКСМУ Віталієм Скаржем та інженером ремпідприємства РАПО Сергієм Похилою) на заміщення посади першого секретаря. Тоді кожен із кандидатів висунув свою, так би мовити, програму подальшої роботи, відповів на запитання. Під час закритого голосування найбільше голосів набрав Микола Лисич. Цей факт дає підстави твердити, що посаду першого секретаря райкому комсомолу займає людина, яку можна назвати і «неформальним» лідером... Чому ж тоді чимало комсомольців залишається бездіяльними, хоч проблем у житті спілчанської організації і пов'язаної з ними роботи не бракує? Поки що робота ця здебільшого знаходиться, як влучно висловився сам Микола, «на нулі». Хто ж нарешті ділом, а не на словах, підтримає М. Лисича? Ось хоч би і в справі організації дозвілля молоді...

С. ПЕТРЕНКО.

ПРИМІЩЕННЯ Й РОБОЧІ РУКИ Є!

Спортплощадка Кіровоградської СШ № 4 — це місце, де щодня збираються підлітки — школярі, учні СПТУ, молоді робітники. Іноді серед хлопців з'являються й дівчата... Усі, хто збирається в цьому гурті, через брак занять просто сидять, перемовляються, сквернословляють, курять, грають у карти, рідше — у футбол. Інколи купують у магазині «Добруджа» (знаходиться поблизу) пиво або й вино.

Ні, вони не хуліганять. Поки що, в усякому разі. На моє запитання, чому так бездумно проводять час, один з хлопців відповів: «Нікуди піти. Раніше при жеді № 6 (на вулиці Калініна, 32) хоч спортивно-молодіжний клуб «Маяк» був, та його перевели на Ковалівку, а в старому приміщенні оформили кабінет з техніки безпеки міськжитлооб'єднання. Комсомольські працівники кажуть, що іншого приміщення для підліткового клубу немає...». «Як не

ма?» — втрутився в розмову Сергій, випускник СПТУ № 6. — Є ніким не зайняте прекрасне приміщення тут неподалік!.

Справді, на вулиці Гоголя, в будинку № 44 ми знайшли не зайнятий перший поверх, де після ремонту цілком можна було б розмістити клуб молоді. Навпроти — чималий пустир, де можна було б збудувати спортплощадку... До речі, хоч двері в приміщення зачинені, та вікно розбите, і через нього дехто з підлітків, певно, вже не раз залазав до приміщення. А керівництво жеду № 6, мабуть, забуло про нього, хоч донедавна тут була розташована дільниця по ремонту житлового фонду.

Отже — моя пропозиція. Можна було б відремонтувати приміщення силами учнів, які навчаються в СПТУ № 2 та № 6. Невеликий штат працівників клубу молоді утримувати за рахунок залучених коштів Кіровоградського рай-

кому ЛКСМ України. Підбиратися такі працівники повинні за конкурсом (з публікацією «Молодому комунарю»). Для організації клубу створити опікунську раду з представників СПТУ № 2 та № 6, ремонтномеханічного заводу імені Таратута та інших; кошти для відновлення й оформлення приміщення заробити на комсомольських суботниках.

До речі, неподалік від названого будинку знаходиться той, у якому мешкав відомий польський композитор Кароль Шимановський. Першою конкретною справою учасників клубу молоді, який пропонуємо створити, була б посильна участь у ремонті приміщення меморіального музею. Тільки треба дала під громадським контролем «Молодому комунарю».

м. Кіровоград.

М. ПОЛТОРАНИ.

4

«МОЛОДИЙ КОМУНАР»

14 січня 1989 року

ЗДИВУВАЛИ, ОБМАНУЛИ!..

Наприкінці минулого року ми опублікували анкету для читачів, які розчарувалися у нашій газеті і не передплатили її на 1989 рік. Чому? Це цікаво було знати журналістам для того, аби довідатись про смаки читачів, про те, що вони не приймають у наших публікаціях. Прямо скажемо, що анкетами нас не закидали. Виходить, не знайшлося критичного слова про газету в читачів! Однак давайте не будемо робити передчасних висновків. Розмову хочеться продовжити ось цим листом-відповіддю на анкету від 24 грудня минулого року.

На 1989 рік «Молодий комунар» я передплатив, але хочу висловити свої думки про торішні публікації.

Думається, цього року «Молодий комунар» втратив серед читачів чимало прихильників кіровоградської футбольної команди «Зірка». Бо висвітлював хід чемпіонату необ'єктивно: перемога — стаття на чвертьсторінки, поразка — два рядки, ніби й гри не було. Чому б не дати бодай коротке повідомлення про склад команди в іграх на виїзді? До того ж «МК» торік на диво непослідовно ставився до прихильників футболу, уболівальників. На початку року цілий розворот в газеті було присвячено «Зірці», пообіцяли назвати кращого футболіста місяця, але обіцянки не дотримали. Погано грала «Зірка», можливо і не було кращих в команді, яка балансувала на грані виходу з ліги. Майстрів, але за таких обставин газета повинна була повідомити, що кращих за такий-то місяць не визначали — тільки не мали права мовчати.

Здивувала, просто обурила публікація про Нестора Махна («МК» за 3 грудня). Навіть не стільки щоденник Галини Кузьменко, скільки характеристика Н. Махна, яку цій статті дав В. Кобзар. Як міг письменник, напевне, комуніст таке писати! Схоже, що «МК» такими публікаціями намагається завоювати дешевенький авторитет.

Це, до речі, підтверджують і деякі матеріали Н. Даниленко, в яких іноді більше примітивної аморальщини, ніж здорового глузду (маю на увазі матеріал «Олег на ім'я Лариса» — 1 жовтня).

Вважаю зайвими і недоцільними статті, в яких порушуються питання українізації міста. Нікої проблеми з мовою не існує, існує проблема навчання взагалі. Все залежить лише від людини, від її рівня культури й освіченості. Адже не секрет, що в Кіровограді більшість (абсолютна) вільно володіє українською мовою, але й більшість вважає за доцільне спілкуватись російською мовою. «Суржи́ком» мо-

користуються, але не в таких страшних розмірах, як це підноситься, та й вживають його, як правило, низькоосвічені люди. Тому статті з цього приводу — данина моді, не більше.

Хочеться, щоб «Молодий комунар» мав своє обличчя, мав свого читача. А сьогодні він ще схожий на більшість обласних молодіжних газет.

Актуальних проблем зараз досить, потрібно їх бачити. Пропоную тему: житлові умови воїнів-інтернаціоналістів. Дайте інформацію, скільки «афганців» перебуває на черзі на отримання житла, які перспективи. Ще підкажую тему: телефонізація квартир інвалідів, самотніх людей. Добре було б, якби в газеті з'явилися репортажі з заголовками «Куди зникли цукерки?», «Як відпочивається в мікрорайоні такого-то...».

Валерій КОЛЕСНИКОВ,
старший майстер виробничого об'єднання «Друкмаш», 27 років.

ВІД РЕДАКЦІЇ: Можна було б відразу прокоментувати цей лист, бо не з усіма думками В. Колесникова ми погоджуємось. Але, думаємо, постійним нашим читачам теж схочеться сказати своє слово з цього приводу. Чекаємо ваших листів. Найцікавіші ми опублікуємо.

«Суржи́ком» мо-
користуються, але
не в таких страшних
розмірах, як це під-
носиться, та й вжи-
вають його, як пра-
вило, низькоосвіче-
ні люди. Тому стат-
ті з цього приво-
ду — данина моді,
не більше.

СОВІСТЬ — ЗА «ТРОЯЧКУ»

Пишу ці рядки, а в са-
мого й досі руки тремтять.
Бо лише півгодини тому...

Вийшов я з обласної лі-
карні, сів на третій тро-
лейбус (№ 174), що тільки
вийшов з депо, на зупин-

ці «Кінотеатр «Ятрань». Та
мені почути доїхати до на-
ступної, не встиг засунути
руку в кишеню, як був
миттю оштрафований за
те, що не встиг закомпо-
ситувати талон (номер кви-

танції 000454). Повірте,
мені почути не втратити
три карбованці. Прикро
за загублену совість тих
людей, які, не гребуючи
ніякими засобами, ви-
рають «троячки» у ні в

чому не винних людей.
Бо бачили ж вони, коли я
зайшов, почекали кілька
секунд і — до мене...

А. НАСОСОВ,
гість Кіровограда.

ЧОМУ ЖЮРІ БЕЗ ЖІНОК?

Пише Вам учасниця обласного конкурсу кра-
си «Міс Кіровоград» Уфімцева Олександра.
Я посіла друге місце і завоювала «приз гля-
дацьких симпатій». Враження після конкурсу
вже почали гаснути, хоча портрети і фотогра-
фії, зроблені для мене, ще висять на стінах
моєї кімнати.

У Вашій газеті від 26 листопада цьому кон-
курсівці була присвячена ціла сторінка. Харак-
терний штрих — усі його критикували. Мені,
як і Наталці Семенець, переможниці, важко
судити про конкурс в цілому. Але деякі кри-
тичні зауваження, на мій погляд, несправедливі.
Так, на мою думку, ставлення публіки до учас-
ниць було не таким уже й «хамським». Мож-
ливо, як хамство були розцінені вигукі окре-
мих глядачів на мою адресу, коли я, почувши
іншу, не мою музику, безцеремонно... сіла
прямо на сцені? Ні, так задумано не було.
Просто я знала, що паніка — найнебезпечні-
ший в таких випадках ворог, ось і довелося
таким чином виплутуватись із скрутного стано-
вища. Словом, я «хамства» як до себе, так і до
інших учасниць конкурсу не помітила.

Абсолютно всі — учасниці, глядачі, журі —
ремствували на відсутність перукарів, костю-
мерш, макіяжистів. Переконана: кожну дівчи-
ну, більш-менш «стандартну», приодягти, гар-
но зробити макіяж, зачіску та ще й навчити
секретам ходіння по сцені — і вона стане кра-
сунею, реальною претенденткою на перемогу.
Думаю, багато має б значити вміння зробити
все власними руками, на свій смак. Адже ні-
якій дівчині фахівці щодня не будуть робити
зачіски і макіяж, шити одяг. Перевірену чу-
жими руками дівчину ми побачимо раз, ну
два — це ж міраж свого роду! А вона повин-
на бути «конкурсною» ледве не щодня, якщо
не щодня.

Що стосується конкурсу «Театральний етюд»,
то він дійсно зайвий. Бо гарна дівчина, котра
міє про «прекрасного принца», навіть не
уявляє собі, як поводитись із «п'яним чолові-
ком».

Утім, це все хоча й серйозні, але дрібниці.
А найбільш образливо те, що в журі не було
жодної жінки! Вони могли б тонше й прискіп-

ливіше оцінити учасниць. А значить, об'єктив-
ніше.

Ведучому О. Середі треба взагалі оголоши-
ти подяку за те, що він зміг за два дні підго-
тувати цю програму.

Про замітку Н. Семенець «Допоможіть ста-
ти найкрасшою!». Дарма вона ображається на
те, що їй не дали косметичного набору, бо
він просто не був обіцяний. А набір, що потра-
пив у руки дівчини, котра посіла 3-є місце,
був додатковим призом, який, до того ж, у
працівників «Фотону» був про всяк випадок.

Ще багато про що можна було б написати.
Але все сказане зводиться до того, що дівчи-
на повинна бути гарною сама собою, без сто-
ронньої допомоги. І оцінювати цю красу по-
винні люди компетентні, а не тільки працівни-
ки організацій, що влаштовують подібні видо-
вища.

А я брати участь в наступних конкурсах не
буду. Хай інші дівчата теж спробують себе на
сцені. Можливо, після цього вони, як і я, зна-
йдуть для себе нових друзів і супутників життя.
З повагою Олександра».

«Нам по 15 років: хочемо працювати»

Наші читачки А. Ткачова і Н. Ко-
собіч із селища Нової Праги
Олександрійського району в листі
до редакції цікавляться, чи
можна працювати після восьмого
класу? «Ми цього року не вступили
до технікуму, спробуємо це
через рік. Але без діла не хо-
четься сидіти. Отож, який поряд-
ок прийому на роботу неповнолітніх?»

На запитання відповідає заві-
дуючий юридичною консультацією
обласної ради професійних спі-
лок М. Ф. ДИГАЛО:

— Згідно ст. 188 Кодексу зако-
нів про працю УРСР встановлено
мінімальний вік для прийому на
роботу — шістнадцять років. Тільки
в окремих випадках за згодою
профспілкового комітету підпри-
ємства (установи, організації)
можна приймати на роботу у віці
п'ятнадцяти років. Такі винятки
можуть бути пов'язані з необхід-
ністю виробничого навчання не-
повнолітнього або в зв'язку із сі-
мейними обставинами.

Разом з тим на період канікул
дозволяється залучати тимчасово

для посиленої роботи в народно-
му господарстві учнів 8—9 класів
загальноосвітніх шкіл, середніх
професійно-технічних училищ і се-
редніх спеціальних навчальних за-
кладів, вік яких досяг 14 років.
Учні вказаних категорій допускаю-
ться до роботи на добровільних
засадах згідно їхньої заяви, пись-
мової згоди одного з батьків, пе-
дагогічної ради навчального за-
кладу, а також профспілкового ко-
мітету підприємства (установи,
організації), якщо вони не мають

протипоказань для даної роботи
за станом здоров'я. Постановою
Держкомпраці СРСР і Секрета-
ріату ВЦРПС, прийнятою з погод-
женням Міністерства охорони
здоров'я СРСР, затверджено при-
близний перелік професій і видів
робіт, на яких дозволяється пра-
цювати учням 8—9 класів загаль-
ноосвітніх шкіл в період канікул.
У всіх випадках забороняється
приймом неповнолітніх на тяжку
працю, із шкідливими умовами
праці, а також на підземні роботи
(ст. 190 КЗОТ УРСР).

СКІЛЬКИ ЖИТЕЛІВ В ОБЛАСТІ!

«Шановна редакція «Мо-
лодого комунара»! Опублі-
куйте, будь ласка, яка ни-
ні чисельність населення
міста Кіровограда, а та-
кож — області.

С. В. СТЕЦЕНКО.
м. Кіровоград.

Ми зв'язалися з облас-
ним управлінням статис-
тики.

— На жаль, наші дані
дещо застарілі — станом
на 1 січня 1988 року, —
повідомила редакцію еко-
номіст першої категорії
відділу соціальної статис-
тики Л. М. Степаненко. —
У Кіровограді на той час
проживало 273 900 чоло-
вік, а загалом в області —
1 228 500. А нині повним
ходом проводиться Всесо-
юзний перепис населення.

МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ

5

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

14 січня 1989 року

БІЛОРУСЬКА РСР. Сатирична комедія про поневір'яння в чиновниць-
ких лабіринтах винахідника прилада «вимірювача людської дурості»
знімається на кіностудії «Беларусьфільм».
На знімку: артисти Тетяна ВАСИЛЬЄВА в ролі Папсуєвої, Бо-
лислав БРОНДУКОВ у ролі винахідника Мурашина.
Фото В. ШУБИ. (Фотохроніка ТАРС).

«Ну й молоде пішло, дикобразів якісь, а не людей», — ду-
має обурена літня іспанка, дещо зликувала трохи «естра-
вагантними» сусідами. Але не треба рубати з хіпні, самозадово-
лені, завзяті свійські досвід з хіпні, самозадоволені і само-
увержені, переважає більшість людей, чия молодість
припала на бурхливі 60—70 роки, тепер спокоїли і стала
добропорядними громадянами. Ось і ці молоді люди, моєли-
го, через якіхось п'ять, ну максимум десять років матимуть
людську зовнішність. Фотохроніка ТАРС.

«БАЙДУЖІСТЬ

У ПЕРЕМОЖЦЯХ...

Саме так називалася добірка листів від сердитих мешканців Кіровограда А. А. Пушкаренка, сім'ї Штенденків та інших, котрі скаржилися на незадовільну роботу комунальників із деж'яції житлово-експлуатаційної дільниці (начальник жеду Л. М. Бурдейна). Наякісний ремонт даху нашого будинку по вул. Волкова, інші нарікання привели до того, що під час рясного дощу потекло в квартирі зідгтіла, де стінуються панелі по горизонталі й вертикалі, а в квартирах на п'ятому поверсі потекло по кутках у стінах дахового перекриття з вертикальними панелями», — обурювалися одні. «Гарячої води в нас немає, немає й колонки для її підігрівання, до того ж труби знаходяться в аварійному стані. Ми живемо на пер-

шому поверсі, зимою спимо одягненими в теплий одяг — замерзаємо, а в нас маленька дитина. Із труб просочується вода: тільки астигай витирати... І ось жед дає дозвіл ставити колонку за свій рахунок. ...Сантехнік прийшов через чотири дні після виклику і неодноразово моїх дзвінків у жед. Сказав, що заміна аварійних труб, зливної бачки і установка газової колонки коштує 180 карбованців», — розпачливо писали інші.

Редакція надіслала ці критичні сигнали для вжиття заходів у міське житлово-експлуатаційне об'єднання і в обласне управління житлово-комунального господарства.

Ось що нам відповіла тодішня в. о. начальника обласного управління житлово-комунального господарства О. Г. ЮРОВА:

«Факти, викладені в добірці «Байдужість у переможцях...», частково мали місце. На сьогодні протікання даху в будинку № 10 по вул. Волкова ліквідовано працівниками госпрозрахункової ре-

монтної дільниці ЖЕО. Також силами РБУ-3 об'єднано роботу по герметизації стиків стінних панелей. Як показала перевірка, в жед-9 є заходи по підготовці житлового фонду до зими, котрі виконані до початку опалювального сезону в повному обсязі.

Лист Штенденко О. А., котра проживає по вул. Райбульвар, 65, кв. 21, розглянуто. У ході перевірки вияснилось, що в кв. 19 мешканцями встановлено газовий проточний водопідігрівач за власний рахунок. Роботи виконувалися силами «Міжрайгазу».

Штенденко О. А. звернулася у вересні в жед-9 із приводу заміни труб в її квартирі. Роботи були виконані протягом тижня. Питання забезпечення житлового будинку гарячим водопостачанням буде вирішуватись у 13-й п'ятиріччя».

В. о. начальника міського житлово-експлуатаційного об'єднання О. С. САСОВ:

«ЖЕО повідомляє, що матеріал «Байдужість у переможцях...» про-

ЯКРАЗ падав отой перший нинішньої зими сніг, і з його незайманому сльві цей несьогоднішній обрисів будиночок легко було уявити... ну, наприклад, палацом Снігової королеви. Тим більше, що призначений був дім для мешканців саме того віку, коли казкам ще або вірили, або хоча б читали з інтересом. Однак решітки на вікнах не спонукали до фантазії. Як і крик, що рвонувся на простір, ледве ми прочинили парадне: «Відпустіть, відпустіть мене додому!». Як і авіація біля входу.

Я переступила поріг Кіровоградського приймальника-розподільника для неповнолітніх управління внутрішніх справ.

Олександр Демешко, начальник центру профілактики правопорушень серед неповнолітніх і молоді при Ленінському райкомі комсомолу, просить:

— Опишіть усе побачене докладно, бо фактично ніхто нічого не знає. Пішов у педінститут до студентів, щоб попросити їх проходити тут практику, а вони дивуються: «А де це? А що це — прийом?».

Це на приют, не спецшкола, не ізолятор тимчасового утримання, не колонія і не тюрма. Це спеціалізована установа для розрахованого максимум на 60 діб перебування тут дітей, котрі за противоправні дії направлені в режимні навчальні заклади. Опиняються тут і діти, що заблукали, втекли з дому, загубилися. Їх підбирають на вулицях, пустирях, звалищах, у лісопосадках, на вокзалах, підвалах. Коли начальник приймальника-розподільника В. С. Проценко повідомляє мені це, дивуюся: навіщо ж садити хлопчача в міліцейську машину, а потім і за ґрати, якщо можна відправити його додому? І як розпізнати, бродяга він чи просто загубився, приміром, у зруйнованому будинку — та то ж найромантичніша місцинка для 10-літнього читача «Слідопита» і «Капітана Зіравиголови».

— Коли дитина спить на лаці чи лазить ночувати в каналізаційний люк, то вона явно не загалася, — пояснює Василь Семенович. — А якщо навіть і просто знічев'я тиняється, то як можна відпустити самого додому? А раптом щось трапиться, під машину попаде чи ще кудись? Як тоді нам буде — бачили і не вберігли? Або зголодніє та ще красти кинеться. Ні, краще хай пересидить у нас, поки не з'ясується, хто, що і звідки. І крім того, місцевих ми не беремо.

— А як обманить, скаже, що з Кіровограда?

— А ми йому: адресу назви. Видумає, каже. А ми йому: сідай у машину, вози нас до свого дому. Куди ж він поведе, як дім його десь у Миколаївській області...

У день мого візиту в приймальник-розподільник було більше десятка дітей (розрахований він на 25). Новоукраїнський район, Велика Виска, Золотоноша і навіть далекий П'ятигорськ забезпечили того дня «робочу силу» для виготовлення пельменних коробок — приймальник-розподільник має на них договір і план. Але мета цього «виробництва» не тільки випуск продукції, а й заповнення часу, оскільки тимчасові мешканці цього дому знаходяться тут цілодобово з короткими віходами на подвір'я (там є невеликий спортмайданчик). Більшість дітей — шкільного віку, тому проводяться заняття, та самі розуміють, що не зовсім шкільного зразка, оскільки «класи» бувають представлені одним учнем. У програму перебування в приймальнику входить і знайомство з правознаннями. Для політінформації і для розваг — телевізор. Порядки «армійські», ходять здебільшого строем: і у їдальню (зона з кухнею тут же, в кінці коридора), і в туалет, і до сну.

Зазирнула у віконце в дверях спальні — не нари, нормальні ліжка.

— Знаєте, — зауважив Василь Семенович, — половина цих дітей взагалі за своє життя не бачила чистої постелі.

У двох новачків, що якраз прибули сюди, певно, було інше уявлення про побут цього дому, оскільки вони сиділи за ґратами на голих дерев'яних топчанах. Один із них, років одинадцяти, все благає: «Відпустіть мене додому, відпустіть!». Борсаєся між стінами, плакає...

— Шкода його, так? — ловить мої думки Василь Семенович. — От припустимо, пожаліли та й відпустили його, адже попаз сюди він начебто ні за що — каже, їдав з Калинівки в Первозавнівку за

незадоїлну роботу керівництва жеду-9, протікання стиків і даху на житловому будинку № 10 по вул. Волкова, встановлення газової водопровідної колонки в кв. 21 по вул. Райбульвар, 65, розглянуто.

Після візиту на місце комісією встановлено, що на житловому будинку по вул. Волкова, 10, корп. 4 під час сильних дощів у квартирах №№ 34, 48, 64, 65 з'явилось не-

значне протікання даху, котре в жовтні працівниками госпрозрахункової ремдільниці над вказаними квартирами було ліквідовано. Згідно рішення міськвиконкому № 97 від 12 грудня 1987 року силами РБУ-3 об'єднано роботу по герметизації стиків стінних панелей, котрі майже завершені.

У скарзі Пушкаренко А. А. вказується, що житловий фонд жеду-9 не підготовлений до експлуатації в осінньо-зимовий період, що не відповідає дійсності. Перевіркою встановлено, що в жеді є заходи по підготовці житлового фонду до

зими, які до 15 вересня були виконані в повному обсязі.

Лист Штенденко О. А. (вул. Райбульвар, 65, кв. 21) в редакцію жеду-9 по виконання робіт по встановленню газової колонки в її квартирі, розглянуто. У розмові із скаржницею вияснилось, що мешканці кв. 19 (сусіди — РЕДАКТОР) за власний рахунок встановили газову колонку. Роботи по договорі виконувались робітниками «Міжрайгазу», за що було заплачено 180 карбованців. Працівники жеду-9 до цього відношення не мають.

У вересні Штенденко О. А. звернулася в житлово-експлуатаційну дільницю з проханням замінити труби в її квартирі, що було зроблено протягом тижня.

ВІДПИСАЛИСЯ

«В одному з ваших матеріалів під заголовком «Байдужість у переможцях...»

фотографіями. Що ж би його вдома чекало? Ми подивилися в Калинівку, а звідки доповідать: сім'я неблагополучна, хлопець у школу не ходить. Тут треба серйозно зайнятися його майбутнім.

За рік їх таких тут проходить чоловік 400 (розрахований приймальник на 300). Ті діти, котрих вбачили, мали нормальний вигляд, хоч були і з вадами, схожемо на лікарняне (особливо у хлопців), вранні. Але потрапляють сюди і брудні, і вбачені і хворі. Деякі полегли вже в певних лікарнях, незважаючи на невідходящий для того рік. Діда, наприклад. Була дівчина як дівчина, в улюбленій матерію в інше село до вітчимки, померла. Старі друзі zostалися на старому місці, а нові... «Одна дівчина, подруга моя, старшокласниця до себе малолітніх хлопців тягла. А потім прийшла до нас у село наркомани по мак, і я з ними ділила. З 13 років отак була в Стри-і спеціаліст. Як там? Там питають із середняків, як і відомі, навіть «трійку» важко заробити. Там була бент, усе розгромили».

Н А тут не вперше.

— Як далі думаєш жити, Надю?

— Треба кидати все це. Я б хотіла артисткою стати, а шити валяю, нас у школі вчили.

— Ти знаєш, що таке СНІД?

— Члс. Це щось венеричне?

Самі словами — «грибок» передала вона і власний діагноз, а яким знаходилася у венерологічному диспансері. Ласмо ми школу, сім'ю, пресу, табачення, ще когось за недостатню пропаганду елементарних медичних знань. Ну, а самі медичні заклади як здатні «просвітити»? Ось ця дівчина пройшла курс лікування, в процесі якого мимоволі мала б дізнатися, що СНІД передається не тільки статевим шляхом, а й через кров, через бруди шприци. Однак же не дізналася. Тільки закінчила створдню головою: «Ага, ті хлопці колодяться всі однією голкою!».

У дванадцятирічного Сашка історія зовсім інша. Він зі школи-інтернату додому в село. Мати в нього не так давно померла, є брати-сестри, а батько, як сказав сам хлопчик, «старий». У школі йому нудно, а вдома краще — «коли захочеш, не відірвеш».

В. С. Проценко і старший вихователь С. А. Селтан застерегли мене:

— Ці діти часто розказують дуже правдоподібно, але насправді то казки, там істинне перемішане з вигаданим так, що не переставш дивуватися».

Якоб потрапив до приймальника хлопчина з іншої області, каже, сирота, батьки потрапили в грибок, але є тітка в Кіровограді. Знайшли ту жінку, вона перелякалася, що з родичами таке нещастя сталася, дізнавшись. Через деякий час машинкою прикотили рідні-близькі хлопця — живі й здорові...

Практично половина дітей, що проходить цей шлях, опиняється згодом «там», переступивши межу закону. Друга половина влаштовується в життєві листи. Пишуть, правда, і з колоній... Приймальник-розподільник порівняно зі «спеці» (школою чи ПТУ) взагалі-то подобається дітям, котрі бачать вирішення своєї долі — все ж не тюрма, навіть не міліція, досить затишно, не гартують непогано. У дворі он кролики в підсвітку хазяйство, і яке то задоволення для хлопця улітку поїхати з Василем Семеновичем косити траву... Якоб 20-літній хлопець збави собі зоки, аби тільки зостатися тут хоч який час (літня межа — 18 років).

У вересні не носить зброї, але коли хлопець аж із Якутії кинувся на сержанта. Тільки врання коробок не заважає будувати напівлітній плани змови, зняття вартового, зрива на злив і виходу на саободу.

І зовсім мені не вірилося, що сюди потрапляють лише кримінально небезпечні персоналі.

Самі Афанасійович Селтан охоче згадує історії на підтвердження моєї неввіри, історії, де су не повільніється зі смішним і зворушливим.

— Одного разу привели малого хлопчинку, як несправно блукав коло річки з собакою. Доглядали його, та що, — мало що зрозуміти можна. Немаємо, ніч почекаємо, а там розберемося. А на ранок прибігає стривожений чоловік з криком: «Мого сина!». І кидається до цього хлопця, виявляється, матір цієї дитини забрав

синьйори помідири» говориться про те, як і на скільки обрховували покуття під час рейду обласного штабу «Комсомольського прожектора», проведеного в кінці серпня (на 8, 10, 30 коп.). А і хочу розповісти вам, як в довільному будинку побуту обманюють замовників не на копійки, а на кілька карбованців відразу на одному листі поштомату в тому будинку лататі, — так розпочав свій лист до редакції жителі с. Олександрівки Устинівського району О. Н. Кононенко. Ми попросили переадресувати цю скаргу Долинський райвиконком і начальника районного відділу внутрішніх справ О. І. МАЙДАННИКА.

«Скарга О. Н. Кононенко розглянута, — повідомляють із райміліції. — При перевірці фактично частково підтвердились

Установлено, що закрійничек райпобуткомбінату О. Р. Гриненко неправильно була застосована група складності обробки одя-

фотографії. Що ж би його вдома чекало? Ми подзвонили в Калинівку, а звідки доповідають: сім'я неблагополучна, хлопця у школу не ходять. Тут треба серйозно зайнятися його майбутнім.

За рік їх таких тут проходить чоловік 400 (розрахований приймальник на 300). Ті діти, котрих вбачили, мали нормальний вигляд, хоч були і в казенному, схожому на лікарняне (особливо у хлопців), абранні. Але потрапляють сюди і брудні, і голи, і хворі. Деякі лежали вже в певних лікарнях, незважаючи на невідходящий для того вік. Нада, наприклад. Була дівчина як дівчина, коли переїхала з матір'ю в інше село до вітчимів, почалося. Старі друзі zostалися на старому місці, а нові... Одна дівчина, подруга моя, старшокласниця, до себе малолітніх хлопців тягла. А потім прийшли до нас у село наркомани по мак, і з ними їздила. З 13 років отак. Була в Стрії в спецшколі. Як там? Там питають із середняків, як із відмінників, навіть «трішку» важко заробити. Там бувають усі розгромали...

НАДА тут не вперше.

— Як далі думаш жити, Надю?
— Треба кидати все це. Я б хотіла артисткою бути, співати, де шити вмію, нас у школі вчили.
— Ти знаєш, що таке СНІД?
— Чула. Це щось венеричне?

Своїми словами — «грибок» передала вона і власний діагноз, з яким знаходилася у венерологічному диспансері. Лямо ми школу, сім'ю, пресу, телебачення, ще когось за недостатню пропаганду елементарних медичних знань. Ну, а самі медичні заклади як здатні «просвітити»? Ось ця дівчина пройшла курс лікування, в процесі якого мимоволі мала б дізнатися, що СНІД передається не тільки статевим шляхом, а й через кров, через брудні шприци. Однак же не дізналася. Тільки закивала ствердно головою: «Ага, ті хлопці кололися всі однією голкою!».

У дванадцятирічного Сашка історія зовсім інша. Утік зі школи-інтернату додому в село. Мати в нього не так давно померла, є брати-сестри, а батько, як сказав сам хлопчик, «старий». У школі йому нудно, в вдома краще — «коли захочеш, на лід підеш».

В. С. Проценко і старший вихователь С. А. Салтан застерігли мене:

— Ці діти часто розказують дуже правдоподібно, але насправді то казки, там істинне перемішалося з вигадкою, так, що не пересташ дивуватися.

Якось потрапив до приймальника хлопчина з іншої області, каже, сирота, батьки померли від грипу, але є тітка в Кіровограді. Знайшли ту жінку, вона переїхалася, що з родичами таке нещастя відбулося дізнаватися. Через деякий час машинною пригодили рідні-близькі хлопця — живі й здорові...

Приблизно половина дітей, що проходить цей заклад, опиняється згодом «там», переступивши межу закону. Друга половина влаштується в життя, лише листи. Пишуть, правда, і з колоній... Приймальник-розподільник порівняно зі «спеце» (школою чи ПТУ) взагалі-то подобається дітям, котрі чекають вирішення своєї долі — все ж не тюрьма, і навіть не міліція, досить, затишно, не гамірно, годують непогано. У дворі он кролики є, підсобне господарство, і яке то задоволення для хлопців улітку поїхати з Василем Семеновичем косити їм траву... Якоюсь 20-літній хлопець збавив собі 3 роки, аби тільки зостатися тут хоч якийсь час (версія мого — 18 років).

Тут персонал не носить зброї, але колись хлопець аж із Якутії кинувся на сержанта. Тут майстрування коробок не заважає будувати наполеонівські плани мови, зняття вартового, зривання замків і виходу на самоту.

І все одно мені не вірилося, що сюди потрапляють лише кримінально небезпечні персона.

Семен Афанасійович Салтан очолює згадує історію на підтвердження моєї невіри, історії, де сумне переплітається зі смішним і зворушливим.

— Одного разу привели малого хлопчинку, який неприкаяно блукав коло річки з собакою. Допитуємося, хто та що, — мало що зрозуміти можна. Ну, думаємо, ніч почекаємо, а там розберемося. А на ранок прибігає стривожений чоловік: «У вас нема мого сина?». І кидється до цього хлопця, який виявляється, матір цієї дитини забрали

в родильний будинок, батько ішов на другу зміну працювати, малого відвів до бабусі, а вона не доглядала, от дитина і побрела з дому...

А ось іще сюжет із щасливим кінцем у стилі тих самих казок, яким у цих стінах ніби й не місце...

14-річного Толю привезли з Кіровоградського району. Приїхав аж із Закарпаття, ночував по фермах біля худоби. Шукав... колгосп імені Крупської, тільки не знав, якого району. У Новоукраїнському вже був... У такому колгоспі мав жити його батько, якого він не пам'ятає, і мати-алкоголичка про нього не розказувала, але Толя знайшов таку адресу чи то на листівці, чи то на поштовому переказі аліментів.

Уявляєте, — при спогаді очі Семена Афанасійовича потемніли, — через адресний стіл ми розшукали Толиного батька. Викликали його сюди. Приїхав, із другою жінкою, уже в нього 2 сини. Толя бачив ще геть малим, тож упізнати не міг. Кличу Толю. Кажу, розповідай, звідки ти, де ходив і чого тут. Толя розказує, бачу, батько захаплювався, курить. Далі прошу Толю назвати родичів своїх. Глядь, цей чоловік ще більше занепокоївся. Ну, кажу Толі, а як ми знайдемо твого батька, а він тебе не прийме? Та як же не прийме, відповідає, як він мені рідний батько? Що тут почалося — плаче ця жінка, говорить, раз його син, то і мій, чоловік плаче, наші співробітники плачуть... Потім цікавилися — хлопця живе коло батька, ходить у школу...

К ОЛИ заходить мова про знедолених дітей, питання «Хто винен, як допомогти?» нікому ставити не треба — воно раз по раз спливає саме.

С. А. Салтан за фахом педагог, працював у звичайній школі, так що знає проблему не з одного боку:

— 75 процентів причин бездоглядності та інших дитячих нещастів — неповноцінна сім'я. Особливо це страшно для хлопця. Хлопцеві потрібні чоловічі руки, потрібен батько. Другий фактор — школа. Там необхідна революція. Треба, щоб школярі бували на падрадах, обговорювали шкільне життя, впливали якимсь на нього. У багатьох школах зараз дозвілених, де можливість для позакласної роботи? І кому її проводити? Вчителі капають по більше години, бо за них платять, а за виховну роботу — ні. Робить дітей «важкими» і поділ їх учителем на «хороших» і «поганих». От, буває, пишуть у характеристиці: неуважний, крутиться, курить — і це формує стійкий образ «поганого». Та всі хлопці в певному віці через це проходять!

Ще проблема — незаповненість вільного часу. Он мій син ходив на тренування з футболу, повертався — падав, йому не до похвасту. Та все одно в дозвілених проблеми: якимось, що працюючи в школі, запропонував хлопцям учить азбуку Морзе. Аби це мені в дитинстві така можливість! І що ж — загорілися, походили трохи — і все.

Ви, читачу, не відчуваєте безсилою відчаю, читаючи ці рядки? Я — відчуваю. Бо не можу примусити батьків не пиячити, щоб діти не вибігли від їхніх кулаків босими на мороз. Не можу примусити матерів дбати, аби у дитини було щось не тільки у тарілці, а й у голові та за душею. Не можу примусити суспільство задля вивільнення часу на дітей хоч трохи розвантажити жінку від постійної дозвілки (на роботі і на кухні). Не можу примусити вчителів не займатися трудовим вихованням дітей отак:

Діло було далеко після уроків. Молодий педагог стояв у коридорі, заклашав руки за спину, і пильно дивився, як діти класу десь 5—6-го, вибачте, рачкували по підлозі з ганчірками в руках, натираючи її паркетною мастикою. Я не втримався: «Навіщо цей сізифів труд? Адже підлога лінолеумна, її досить просто вимити, тим більше, що надворі грязюка і дуже швидко цей «паркет» буде засліджений. (За поворотом коридору сиділо кілька першачків зі сльозами на очах: «Нам уже пора додому, але боїмося йти в клас за портфелями, бо лаятимуть, що забруднили підлогу»...). Молодий педагог, сівши на мене, заперив окулярами: «Так заучувалася». — «А якщо заучу накаже зараз замазюкати підлогу вапном, ви теж це зробите?». — «Звичайно, зроблю і вас не спитаю...».

Я НІКОГО ні до чого не можу примусити, я можу тільки вилити свій розпач на папері, та скільки його зведено на макулатуру закляками «Треба негайно міняти становище!», а чи міняється щось радикально на краще? План по наповнюваності за 1988 рік Кіровоградський приймальник-розподільник для неповнолітніх перевиконав... І що може ця транзитна установа, хоч вона певною мірою і педагогічна, змінити в надтріснутій долі дитини, яка тут знаходиться усього лиш кілька десятків днів на пересидці?

— Ось я вам покажу свою скатерку — розгорнувши папір С. А. Салтан. — Їх із нас не вимагають. Це я для себе веду. Тут прізвища наших дітей і помітки, куди відправлений далі. Бачите — на «спеці», ЛТП, а ось галочками помічені — це додому. Я ці галочки нашим новачкам показую: «Звідси можна поїхати додому», — «А як?». — «А отак: ми вас ділимо на 3 групи. У першій люди, котрі дисципліновано себе поведуть, слухають старших, розповідають про себе — чого віт із дому, чого крав і так далі. Друга — дитина ніби себе веде й нормально, але не відповідає на запитання, каже неправду. Третя — грубіянить, обманює. Ти до якої групи хочеш?». — «До першої!». — «То ото йди і подумай, як до неї потрапити!».

Якщо хлопчик чи дівчинка підпадають під першу категорію, Семен Афанасійович дазвонить туди, звідки дитину сюди направили чи де вона живе, і повідомляє, що є можливість повернути її додому...

Але спрацьовують такі прийоми тільки щодо старших дітей.

— Знаєте, вони тут все ж себе стараються стримувати і можуть це робити. Чого б ми хотіли, аби сюди ходили студенти педінституту на практику? По-перше, діти дуже позитивно сприймають нових людей, особливо молодих. По-друге, студентам же величезна користь. Вони приходять у школу і нічого не можуть вдіяти з якимось шалопутним пацаном. Конфлікти в класі, скандали. Пишуть потім на такого хлопця папери і стараються десь збути з рук, а інспекцію у справах неповнолітніх звертаються. А так би у нас майбутні вчителі набували попереднього досвіду спілкування з такими дітьми і було б у школі значно легше.

Цю ідею, яка мені сподобалася, береться допомогти реалізувати згаданий уже О. Демешко. Він сказав, що комсомольці Ленінського району хочуть проводити у приймальнику-розподільнику дитячі ранки, запросити студентів факультету фізвиховання, аби займатися тут із дітьми спортом, оформити в приймальнику-розподільнику наочну агітацію.

Тільки аби не таку: «Гідно виконаємо рішення (чи зустрінемо) — і далі римська цифра з'їзду, конференції, пленуму чи ще чогось, і щороку до цієї цифри дописується нова паличка. Мені б, наприклад, хотілося б побачити на стінах у цих коридорах героїв казок, інших дитячих творів, доступні дитячому розумінню цитати з книжок (але не нотаційні), вірші. Хотілося б, аби тут звучала музика, і не тільки з радіорепродуктора. І стояв акваріум в коридорі, як хоче Василь Семенович. Щоб хоч якийсь була пом'якшена казенність цього тимчасового дитячого дому, де крізь металеві клітинки шибко зазирають тривога, страх, непевність, невідомість подальшої долі і завтрашніх доріг. Під кінець свого перебування в домі на Масляниківці мимохідь довідалася про одну з можливих перспектив для тих, хто в ранньому віці з незалежних чи залежних від себе причин «приймається» і «розподіляється».

На столі Василя Семеновича Проценка зазвонив телефон. «Так, це приймальник-розподільник. Зникла з дому? Була дуже п'яна? А скільки їй років? Тридцять вісім? Тоді це не до нас, тоді це по номеру...».

НЕДАЛЕКО від дитячого приймальника-розподільника є його дорослий аналог. Ще не побувавши в ньому, я чогось думаю, що там казково щасливі фінали і вуальності за склом ще менше «до двору», ніж тут.

А тут ще є шанс, що лямка лінії долі поверне на неказенне майбутнє. Це інстанція все ж на порядок далі від тієї межі, після переходу якої «розподіляється» вже практично нікуди...

Н. ДАНИЛЕНКО,

спецкор «Молодого комунар».

ГРАНІ МОРАЛІ

У районі селища Гірничого м. Кіровограда міліцейський фургон забрав обшарпаного хлопчину, котрий спускався в каналізаційний колодязь. «Та він тут живе!», — сказали місцеві жителі, — ми не раз бачили». Бачили, але не повідомили, куди слід. А слід — по телефону 4-47-88.

РЕЗОНАНС

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

14 січня 1989 року

ня були вико-

із. А. (вул. Рай- редакцію га- робіт по вста- колонки в її з. У розпо- яснилось, що іди — РЕД.) стновили га- по договору ками «Між- ю заплачено ціанки же- лення не ма-

то О. А. звер- ісплуатаційну ім заміни- о було зроб-

к матеріалів величність

синійори помідори» говориться про те, як і на скільки обраховували покупки під час рейду обласного штабу «Комсомольського прожктора», проведеного в кінці серпня (на 8, 10, 30 коп.). А я кочу розповісти вам, як в долиньському будинку побуту обманюють замовників не на копійки, а на кілька карбованців відразу на одному лише поштовому в тому будинку халаті», — так розпочав свій лист до редакції жителем с. Олександрівки Устинівського району О. Н. Кононенко. Ми попросили перерити цю скаргу Долинський райвиконком і начальника районного відділу внутрішніх справ О. І. МАЙДАННИКА.

«Скарга О. Н. Кононенко розглянута», — повідомляють із райміліції. — При перевірці факти частково підтвердилися.

Установлено, що закрійницею райпобуткомбінату О. Р. Гриненко неправильно була застосована група складності обробки при

оформленні замовлення з ускладненими елементами згідно з прейскурантом № 601 (01-15) від 1984 року, затвердженим Державним комітетом по цінах СРСР, у зв'язку з чим із замовниці О. Н. Кононенко взято зайчик і карбованець 87 копійок. Директору Долинського райпобуткомбінату Добровольському В. М. направлено подання про усунення виявлених недоліків, а також назначена документальна ревізія по використанню прейскуранта в закрійнопошивному цеху, після закінчення якої буде прийнято остаточне рішення».

До відповіді із райміліції запитань немає, а от аналогічний папір із штампом райвиконкому дещо здивував.

«Виконком районної Ради народних депутатів, — йдеться в іншій відповіді, — повідомляє, що заява О. Н. Кононенко розглянута фінансовим відділом райвиконкому. Факти завищення ціни підтвердилися».

Суму в розмірі і карбованець 87 копійок, котру переплатила замовниця, буде стягнуто із закрійниці О. Р. Гриненко з фонд бюджету».

ВІД РЕДАКЦІЇ. Ми трохи вражені такою лаконічною відповіддю райвиконкому, бо з неї не видно, як же зреагували в Долинському РПК на цей досить неприємний випадок, чи хоч би вибачились перед старою жінкою за свою, м'яко кажучи, «помилку». Іще давнішим видався той факт, що гроші, задарма взяті із замовниці, були перераховані в бюджет. По консультацію звернулися до начальника виробничого відділу обласного управління побутового обслуговування Г. Ф. Карбуг. Та відіслала до старшого економіста по цінах планового відділу Р. М. Притопи і вже Раїса Миколаївна підказала, що з цього приводу когось звернутись до завідувача відділом цін обласного Р. М. Крамарчука, що ми й зробили. І лише там дістали ви-

черпну інформацію, що в райпобуткомбінаті поступили неправильно, бо в держбюджет гроші перераховуються тільки тоді коли при перевірках неможливо встановити, із чого саме конкретно взято зайві гроші. Якщо ж замовник, як-то кажуть, перед нами то й думати нічого.

Щоб почути істину з перших уст, редакція зв'язалася з директором Долинського райпобуткомбінату В. М. Добровольським, котрий повідомив, що наказом № 127 від 21 листопада 1988 року за виявлене порушення закрійниці Гриненської О. Р. оголошено заваження і стягнуто з неї суму в розмірі 1 карб 87 коп., переплатену за пошив, поштовим переказом відправлено О. Н. Кононенко. Звідкіля взялася вищезгадана інформація у райвиконкомі, директор не знає. Не знає цього й редакція, а тому знати. Тому й просимо райвиконком повідомити нас про це.

ДО 17 І СТАРШІ

Прийшли в студентський мікрорайон. «А що, був сигнал?» — тривожно зустрічали нас вихователі. Ні — ніяких сигналів. Хотілося почути відповідь на своє запитання: як живеться студентам і учням в кіровоградських гуртожитках!

— З нашою зарплатою на квартирі не проживеш, — говорили бібліотекарки.

ФОТОГРАФУЄ
ВАСИЛЬ ГРИБ

СВІТ ЗА ЗИМОВОЮ ФІРАНКОЮ

«ЯК ВАМ ЖИВЕТЬСЯ!» — з таким запитанням зверталися ми, учасники рейду, до мешканців гуртожитків медичного училища, будівельного технікуму й технікуму керівних кадрів, які відвідали в три зимові вечори. Чому саме ці навчальні заклади вибрали для рейду? Запевняємо — зовсім не спеціально. Задумка була перевірити принаймні більшість гуртожитків навчальних закладів.

Різні люди проживають у цих трьох гуртожитках. Різні темпераментом, уподобаннями, національністю (в гуртожитку медичного училища проживають іноземці, яких ми відвідали того вечора. Але треба сказати, що побут студентів в різних училищах і технікумах мало чим відрізняється).

Проблеми одні, а погляди на них різні. І ми не дивувалися, коли на питання «Як вам живеться?» чули різні відповіді. Іноземні студенти, особливо першокурсники, відносно посміхалися. Як, наприклад, Махмуд з Палестини чи анголець Жозеф: «Спасибі, спасибі». А ми оглядалися довкруг і робили висновки, що дикують за м'яко кажучи, не дуже затишний комфорт.

В гуртожитку медичного училища працює буфет. «От добре, — подумалося нам, — що діти можуть увечері хоч склянку молока з булочкою випити». (Ми ще не здогадувалися, що для всіх гуртожитків склянка молока — то проблема). Але радість наша була передчасною. Буфет, який мав зачинятися о восьмій годині, того вечора (а як свідчать студенти, не тільки того) о двадцятій хвилині на восьму вже покинула буфетниця. Можливо, у неї теж вкорінилося поняття про умовність. 20 хвилин на восьму чи 20 година вечора — яка різниця!

Але ж справді, чому не забезпечити дітей склянкою молока чи кефіру увечері? Вони ж голодні спати лягають, — сердито говорив вихователь А. М. Кузнецов. Це вже у гуртожитку будівельного технікуму.

Треба сказати, що в цьому гуртожитку недоліків, які впадали в око при перевірці попереднього медучилищного житла, не тільки не поменшало, а навпаки.

Багато недоліків для всіх поверхів і кімнат спільні. Антисанітарія, неприємне повітря в коридорах, відсутність гарячої води, старі меблі, відсутність розеток у кімнатах... Однак побут у кімнатах залежить ще й від мешканців. Ось кімнати 321 і 409. Господар першої Валерій Драний створив у своїй кімнаті справжній затишок. Тут приємно посидіти, поговорити, посперечатися про новий роман, переглянути кінофільм, та й для виконання домашніх зав-

дань умови хороші. Кімнату ж № 409 хочеться пошвидше залишити. В ній брудно, незатишно. Коли ми сюди завітали, господар Григорій Клим з приятелем грали в карти, вмовившись на ліжку сусіда.

— Як ви можете жити в такому бруді! — запитали члени рейдової бригади, але відповіді не одержали.

— Діти є діти, — сказала вихователька Н. Г. Кур'янова, ніби вибачаючись за розгартіш у кімнаті № 409.

Мабуть, вона має рацію. В гуртожитку учні технікуму поводять себе так, як звикли вдома, коли за порядком не стежить ні мама, ні хтось інший з дорослих членів сім'ї. Шкода!

У кімнаті № 311 довелося затриматися довше. Насамперед для того, щоб одному з членів нашої рейдової бригади інспектору управління внутрішніх справ обласного А. Ковбасюку скласти протокол. Тут Анатолій Зайцев і Володимир Кульченко, четвертокурсники будівельного технікуму, «святкували день народження». Правда, народження у жодного з учасників «дружньої компанії» не виявлено за паспортами. Та яка різниця. Потрібен привід!

Нецікаво у нас вечорами, — говорила голова ради гуртожитку Олена Філоренко. — Дискотека збирає учнів лиш раз на місяць. А інші вечори? Не будеш же весь час біля телевізора сидіти. Нудьга!

У гуртожитку будівельного технікуму нам довелося зустрітись ще з одним прецедентом. Живуть тут кілька чоловік — бібліотекарів обласної наукової бібліотеки імені Крупської. Молодих спеціалістів поселили тимчасово. Та це «тимчасово» триває п'ятий рік. Про квартири ніяких чуток, а виселити з гуртожитку обіцяють. Зрозуміти керівництво технікуму можна: в першу чергу гуртожиток розрахований «на своїх». А як бути «чужим»? Тут хоч яке не яке, а все ж житло.

— З нашою зарплатою на квартирі не проживеш, — говорили бібліотекарки. — Та куди ми не зверталися — ніякого результату.

Ніби й не стосується «теми» нашого рейду проживання в гуртожитку молодих спеціалістів, але обійти її стороною не могли.

Гуртожиток технікуму керівних кадрів взагалі знаходиться в аварійному стані. Чоловічий. А жіночий, хоч і не аварійний, та 59 дівчаттам, які тут мешкають, не позаздриш. Гуртожиток зовні нагадує казарму.

— Ну скажіть, — хвилювалася третьокурсниця Олена Федосеева із Запорізької області, — хіба можуть жити тут дівчата? Води — ні гаря-

чої, ні холодної. Дві розетки в побутовій кімнаті. Одна кухня, в якій дві плити на шість конфорок. Це на 59 чоловік. Був чайник, але комендант забрала. Боялася, щоб ми не спалили гуртожиток.

— Щоб він справді згорів! — вигукнула одна з дівчат.

— А ще, — заговорила Оля Полякова з 16-ої кімнати, — в жіночий гуртожиток може прохотити кожен, кому заманеться. Спокою не має. Доки вихователі чи викладач тут, то може не пустити, а пішов — знову хлопців повер гуртожиток! Вахтера слід би було посадити при вході.

— Це правда, — підтримала дівчат вихователька Л. П. Бондаренко, — я сама живу в гуртожитку дівчаток, іноді серед ночі доводиться вставати, в шню виштовхувати «женихів»!

Чи не прислухається адміністрація технікуму керівних кадрів? Не з пустого ж крику. І в чоловічому, і в жіночому гуртожитках тіснота неймовірна. По п'ять чоловік живе в кімнатах, зовсім на це не розрахованих. Правда, хлопці на відміну від дівчат виявилися стриманішими. Та й вони обережно висловлювали незадоволення: спортивного залу немає, холодильників немає, меблі треба міняти, електрична проводка в аварійному стані, буфету немає...

А що є? Ліжко в гуртожитку? Так. Але... без покривала.

Гнітюче враження залишили відвідини гуртожитків навчальних закладів. Невже і в інших так?

Звичайно, далеко не у всьому слід звинувачувати адміністрацію. Біда в тому, що багато хто з мешканців ставиться до недоліків, як до «тимчасових», і зовсім не зацікавлений, аби зробити своє житло затишнішим.

Негаразд так мислити. Два, три, чотири роки доведеться жити в гуртожитку, але ж кожен день — то якийсь неповторний момент нашого життя, а часу людині відведено не так багато у світі за зимовою фіранкою.

Сподіваємось, адміністрація прислухається до голосів мешканців, але й від них самих залежить: бути чи не бути господарями в своєму нехай і тимчасовому домі.

Рейдова бригада: Анатолій КОВБАСЮК — інспектор відділу охорони громадського порядку УВС, старший лейтенант міліції, Алла ПОЛІЩУК, Лариса ЄРМАКОВА — інструктори обкому комсомолу, Валентина ЛЕВОЧКО — спецкор «Молодого комунара».

м. Кіровоград.

Ці дівчата в нас на сторінці не випадково. Перш, ніж зібратися разом перед об'єктивом фотоапарата, третьокурсниця Кіровоградського педінституту імені О. С. Пушкіна Ірина КУЦ, Олена ЖОСАН, Світлана ПОПОВА, Лариса ВЕРГІН (всі у верхньому ряду) та Любов ВИННИЧЕНКО й Оксана КОВАЛЕНКО і в навчальні відзначалися особливою наполегливістю, і громадської роботи не цуралися, і під час роботи в колгоспі «Червоний прапор» Олександрівського району на осінньо-польових роботах були серед перших... Нині, під час зимової сесії, дівчата успішно здають екзамени, встигають, як бачите, й зустрітись, щоб обговорити справи студентські.

В школах багато бездушних вчителів, нерідко байдужість поселяється і в позашкільних навчальних закладах. Робімо ж висновки!

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

14 січня 1989 року

Анатолій КОРОТКОВ: «ЧАС ВИМАГАЄ КОНКРЕТНИХ ДІЙ»

А. КОРОТКОВ: З'їзд працівників народної освіти, делегатом якого я був, проходив у дусі нашого суперечливого й складного часу. Не можу й не хочу стверджувати, що він розставив всі крапки над «і», скоріше було лише окреслено ті завдання, що стоять сьогодні перед учительством.

КОР.: З'їзд безперечно дав імпульс конкретним діям. Що ви взяли зі з'їзду для себе, працівника нині народної освіти?

А. К.: У роботі з'їзду цікавим для мене було все. Насамперед можливість відверто говорити про наболіле. Чесно кажучи, я не сподівався, що так багато людей вболівають за виховання підрастаючого покоління. Чи дав з'їзд імпульс нашій роботі? Двозначно: відповіді бути не може. Працювати треба багато. Найперше — необхідно підняти престиж учительства, про що говорив на з'їзді

М. І. Рижков: він встиг зустрітись з працівниками народної освіти відразу після повернення з Вірменії.

КОР.: Чий виступ вам особливо припав до серця?

А. К.: З великою увагою вислухав доповідь голови Державного комітету народної освіти Г. О. Ягодіна, в якій були висловлені і мої особисті думки. Але особливо запам'яталась і схвилювала мене палка промова талановитого дитячого кінорежисера Ролана Бикова, якого я б не побоювався назвати воїниною педагогом. До речі, він був головою секції «Гуманізація освіти і гармонійний розвиток особи», в якій працював і я. А всього на з'їзді працювало 17 секцій.

КОР.: Ви виступали на форумі?

А. К.: Ні. Але всі бажали мали змогу записати свої думки на магнітофон. При створенні єдиної програми виховання особистості всі виступи враховували.

КОР.: На з'їзді, як мені відомо, багато йшлося про стан справ сучасної школи...

А. К.: Я хотів про це сказати. Але прикро, що позашкільні навчальні заклади лишилися поза увагою. Лише під кінець вдалося «прорватися» працівникові будинку піонерів Куйбишевського району міста Москви. А проблем у нас так багато! Наші будинки піонерів нерідко знаходяться в катастрофічному стані. Дітьми керує вулиця. Ось про що треба думати, а не про різні там засилья року. Переконалися, з'їзд повинен був більше уваги приділити питанням виховання дітей поза школою. Адже мова йде про виховання громадянина, особистості.

КОР.: Вам, по-моєму, скаржитися гірше: такий хореографічний комплекс...

А. К.: Справа не в мені. Чому в Кіровограді цей комплекс один, а

не одинадцять? Він повинен бути в кожному мікрорайоні. Чим займаються діти Черемушків, Великої Балки, Старої Балахівки? Серед проблем, які порушувалися на з'їзді, мені особливо близькі: необхідність повернення мистецтва в школу, неможливість освіти без культури, думка про естетичне виховання як виховання почуттів.

КОР.: Виховання почуттів... А нерідко доводиться чути розпачливе: кого ми виховуємо? Ви не замислювалися — чому?

А. К.: Але в медалі є ще й інший бік — хто виховує. Тобто, ми повертаємося до того, про що вже йшлося на початку розмови. Перший секретар ЦК ВЛКСМ Віктор Мироненко сказав про те, що нам усім необхідно вчитися. В школах багато бездушних вчителів, нерідко байдужість поселяється і в позашкільних навчальних закладах. Робімо ж висновки!

В. КАРИМОВА.

ЧИ ХОЧЕМО МИ РОЗМОВЛЯТИ УКРАЇНСЬКОЮ?

ПОЛЕМІЧНІ НОТАТКИ

Образив, скривдив мене одинадцятирічний синок Сашко. З російської мови і літератури приносить зі школи майже самі «п'ятірки», а з української опустився до «трійки». Я взявся йому докоряти: «Та як же це так? Це ж рідна мова. Це твоя друга мати — і вона тебе ростила, плакала, коли-сала. Ми, твої батьки, твої діди і прадіди, та і ти сам нею спілкуєшся і раптом більше «трійки» не можеш витягти...». Він відказував на те, що вчителька оцінює знання за підказки, від яких він не може стриматись, «а ще, — додав, — мені легше дається російська». — «Чому?». — «Не знаю. Чомусь легше, а чого, і сам не зрозумію».

Обурення моє спало. Чось тут і справді не те, бо і я вже на тридцять четвертому році життя якось легше сприймаю російську. І це незважаючи на те, що останнім часом цілком відданий українській, як журналіст, кореспондент української газети. Як так сталося? Чому і в мене був такий період, коли не хотілося говорити українською, читати на ній і писати?

З дитинства виховувався на українській казці, пісні, легенді. Мати і батько, пам'ятається, як на звичайних сільських людей, непогано знали життя Т. Шевченка, розповідали про нього, напам'ять читали уривки його віршів. Я любив свою мову.

Щось надломалося ще в школі. Я багато читав, мріяв присвятити себе літературі. Але чомусь більше цікавого потрапляло до рук російською мовою. І все ж тягнувся до рідного.

Як не намагався, а вивчити як слід українську мені, здається, так і не вдалося. Звідки ж знати її досконало? З університету?

Із яким задоволенням тут ми вчили російську, маючи чудовий, просто захоплюючий підручник під редакцією Д. Розенталя! А ось з української було аж чотири — різ-

них авторів, із різним трактуванням визначень та правил, і жодного спеціального для факультету журналістики(!). Ось як ми ставимось до своєї мови, ось як навчаємо тих, хто повинен пропагувати в масах рідне слово.

Скажете: самостійно удосконалюйся, за словниками. Але ми і тут бідні. Ну, наприклад, підкажіть, в якому словнику можна узнати значення слів «неприминально», «присно», діалектів та багатьох інших слів, яких густо, мов грибів після дощу, в нашій мові? Одинадцятирічний словник української мови, що вийшов у 70-х роках у видавництві «Наукова думка», ще далеко не повний і, на мій погляд, недопрацьований. Та й інші словники у нас — рідкість. Зокрема, орфографічний, українсько-російський в такому обсязі, як російсько-український...

Ні, не хочемо ми знати своєї мови. І це попри те, що зараз ставимо щодо цього серйозні питання. Не хочемо! Бо як же пояснити той факт, що мій менший син-другокласник має геть усі книжки, а ось підручника з української мови видали в школі на двох одного, і він мусить ходити за кілометр до однокласника навчатися рідної мови. Хіба з таким підходом до справи можна прищепити любов до рідного слова?

Отож не слід суворо судити тих, хто забув рідну мову. Не вони винуваті, не в них причина. Один мій колега-журналіст, котрий болісно переживає за долю рідної мови, якось казав: «Як тут не відмовишся читати українську літературу, коли сам О. Гончар пише: «Хліба, змити дощем, яскраво зеленіли». Хіба він не знає, що «змити хліба» в народі мають значення «геть знесені з землі?».

Нинішній читач дуже вибагливий, чутливий і не приймає ніякої фальші. Звідки, наприклад, взялось оце слово «таїна» і чим воно відрізняється від «тайни», нашого рід-

ного і такого милого слова? А як перекладаються імена? Чому Кир Буличов, а не Кір? Чому Миша, а не Міша? Хоч один хтось називає свого синочка Мишею, а не Мішею?.. Можна, на жаль, багато навести подібних прикладів, які не на користь нашій мові і легкості сприйняття її на слух.

Чи не від того в книжкових магазинах (зокрема, в нашому голованівському) в навантаження до популярної російської та іноземної літератури продають усе українське: «Три літа» Т. Шевченка, «Далекі вогнища» О. Гончара, вибране М. Білкуна переклади з братніх літератур.

Невже ми нездатні у своїй республіці створити такий телецентр, щоб можна було всюди, (і у віддалених районах теж) дивитись програму Українського телебачення без спеціальної приставки, а напряму, як і Центральне: невже своєю мовою не вміємо екранізувати чудові українські казки, творити мультфільми, на етикетках промислових виробів писати українською мовою? (Ось воно звідки, до речі, оте синове, що йому легше дається російська. Вся інформація, все цікаве, актуальне, красиве, видовишне і подається здебільшого через російську мову).

Судячи з усього вищесказаного, ми ще не хочемо говорити по-українськи. Але продовжу свої риторичні «чому?».

Чому магазини повні репродукціями картин Рєпіна, Васнецова, Леонардо да Вінчі, а де ж милий нашому серцю Т. Шевченко його «Катерина», чудовий портрет К. Ф. Кейкаутової?

Лише практична відповідь на такі питання дозволить українцям, не соромлячись заговорити рідною мовою, відчувати себе справді рівними серед рівних сім'ї народів.

Сергій ПІДДУБНИЙ,
член Спілки журналістів СРСР.

с.м.т. Голованівськ.

«Гласність відповідає відповідальності» — так називалась polemічна стаття («МК» за 22 жовтня 1988 року), в якій кандидати філософських наук, доценти КІСМУ В. Карленко й М. Жихаревич висловили свої думки про проблемні публікації нашої газети з питань патріотичного та інтернаціонального виховання молоді.

Розмову продовжує читач.

Сонце в пташиному колі

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОЛАЖ ЗА ВІРШАМИ ТАМАРИ ЖУРБИ

Понад двадцять років тому, на саїтанку моєї журналістської діяльності в «Молодому комуністі», я отримав у звичайному поштово-му конверті кілька зворушливо чудесних пролісків. Вони нагадували далеке повосенє дитинства, тихо розповідали про журні материнські очі і заохочували переслухати думу дорі... Це були вірші тоді ще нікому не відомої Тамари Журби із села Іванівки Долінського району.

В цих поезіях все вражало: щира і відверта сповідь тендітного листочка, якому судилося на вітрі студеним горіти, неквапний листопад за хвилями дощів, натруджені важкими сільськими буднями Ганни і Марії із мокрими граблями у руках і смагляві хлопці, які печуть у полі картоплю, а над ними тремтять космосу пилінки і матерів тривожні голоси.

Саме мені випала честь готувати дебют Тамари Журби в обласному молодіжному часописі. І я дивувався тоді, що проліски її віршів мали якісь свої особливі колір, форму і запах. Але в той же час вони були напрочуд природні, як подих самої землі і

смутиливо мрійливі, як ранні вечори припізнілої осені.

Тамара Журба входила в царину поезії при високій зорі свого незградного покликання, сміливо розчиняючи двері у світ бентеги повен, де не було і немає ні берігів, ані причалів і навіть день, мов вилитий з слюди. Тому й не дивно, що як те серце не пручалося, а все ж прибилося сюди...

Тамара Журба не вимушує свої поетичні рядки формалістичними пошуками екстравагантної метафори, псевдосучасної рими, пародійного неологізму, а говорить талановито просто про буденні речі, але мовою природженого художника. Це вона, ведучи інтимну оповідь з читачем, раптом сказала, що серпень сів посеред поля, мов натомлений косар. І тут же рукою майстра кинула на полотно з українським пейзажем соковиті імпресіоністичні мазки. Тому відразу уявилося, як підпалив руді покоси ночі синій смолоскип.

Сьогодні у нас не багато поетів живе на Україні (в самому селі!), які б з такою любов'ю оспівали звичайну сільську жінку, в якій доля за ніч перетіла, на вдовиний

полин перегірка, як це робить Тамара Журба.

...Я багато раз разом з Тамарою Журбою виступав із творчими звітами перед найрізноманітнішою аудиторією. Читали ми свої вірші в сільських клубах і заводських цехах, на тваринницьких фермах, прямо в полі перед хліборобами, в гуртожитках, школах, вузах тощо. І всюди її вірші знаходили відлуння у душах вибагливих слухачів. Завше її вірші всі розуміли і гаряче сприймали кожен хвилюючий рядок поетеси.

Поезію Тамари Журби високо оцінив видатний український поет Іван Драч і проста сільська трудівниця з пошехлими, як хліборобський степ, долонями і мрійливо сумовитими очима, мов вечорове небо глибокої осені. Завоювати таку, дійсно всенародну шану, може лише справжній талант, який не можливо надбати в жодному інституті чи навіть академії...

Негучним голосом слова, не ораторським жестом, а мовою схвилюваного серця поетеса освічується у своїй вірній і довичній

любаві до рідної землі, коли в мелодії тополь-кларнетів можна легко і світло видихнути заповітне, що Україна — це найдивніший куточок планети. І зізнатися на весь світ, що на цій багатостраждальній і прекрасній тополиній землі: «Моє життя. Одне. Яке дано...».

Нашій землячці, авторові поетичних книг «Дотиком серця», «Ладна земля» і «Жіноча розмова», лауреату обласної комсомольської премії імені Юрія Яновського, члену Спілки письменників СРСР Тамарі Гнатівні ЖУРБІ виповнюється п'ятдесяте сонячне літо.

Високого тобі полудня у житті і творчості, дорога наша ювілярко! Хай сонячне довголіття крипить твої нестримні майбутні шляхи!

Валерій ГОНЧАРЕНКО,
член Спілки письменників СРСР.

ВІД РЕДАКЦІЇ. «Молодий комуніст» й обком ЛКСМ України теж вітають нашу давню авторку Тамару Гнатівну Журбу із славним ювілеєм і зичать їй щедрого уживку на поетичній ниві та міцного здоров'я і щастя в особистому житті!

16 січня виповнюється 50 років лауреатові обласної комсомольської премії імені Ю. Яновського, поетеси Тамарі Журбі.

ФОТО-ІНФОРМАЦІЯ ТАРС

9

«МОЛОДИЙ КОМУНАР»

14 січня 1989 року

НА РІЗНІ ТЕМИ

«Я люблю вашу газету, регулярно читаю...».

«Зневажаю вашу редакцію, бо ви пишете на заборонені теми...».

«Ваша газета була б цікавішою, якби ви частіше писали на обивателя...».

«Молодці! Перебудувались-таки...».

Це рядки з листів і телефонних дзвінків до редакції. Ясна річ, розмаїття думок про газету зводиться до двох протилежних — газета цікава і газета нецікава. Більше думок схвальних, проте тираж «МК» цього року порівняно з минулим, знизився. Отже...

МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ

«МОЛОДИЙ КОМУНАР»

14 січня 1989 року

ТИРАЖ

на шальках

АВТОРИТЕТУ

Мабуть, немає жодної газети у світі, працівники якої б не були зацікавлені в підвищенні тиражу. Тираж — це показник роботи журналістів. А значить — це престиж, авторитет газети.

Поринули у небуття часи, коли в період передплатної кампанії, особливо під її кінець, апарат комсомольських органів вдавався до «насилницьких методів», аби вийти на запрограмовану цифру передплати. А тому на нинішній рік журналісти «МК» поклали особливі надії. Річ у тім, що, перейшовши на тижневий випуск газети, докорінно змінивши підхід до якості матеріалів, верстки газети, ми були переконані, що тираж неодмінно зросте. І безпідставно. Телефонні дзвінки, листи, репліки й відгуки під час зустрічей засвідчували: ми на правильному шляху. Ні, були, звичайно, й критичні зауваження, пропозиції, поради, але в цілому газетою були задоволені.

Тираж, однак, не зріс. Віддамо належне відомому вислову: «Авторитет завойовується не легко». Зважимо на те, що стереотип «піонерської газетки» ще живучий, особливо у свідомості тих, хто так і не спромігся бодай одним оком глянути на «МК-88» — я таких молодих людей особисто знаю. Так, на фоні, так би мовити, застійних десятиліть перебування на ребені успіху лише рік — це далеко не гарантія визнання. Тим більше, коли усі засоби масової інформації додали в якості, оперативності, глибини аналізу, гласності нарешті.

Так от, тираж «Молодого комунара» не зріс. Більше того, зменшився у порівнянні з торішнім показником.

Причини? Про одну вже сказано: ми пожинаємо плоди стереотипу, що складався десятиліттями і, який певно, мав під собою цілком реальне підґрунтя. А ще? Як це не дивно, певну категорію читачів при досить таки об'єктивній (позитивній) оцінці якості газети відлякує... щоб ви думали? — низька передплатна ціна на «МК». 2 карбованці 40 копійок на рік — так мало, що аж підозріло. Певний прошарок недобору тиражу складають і ті, кого в недалекому минулому методом «викручування рук» змушували передплачувати «молодіжку».

Та, мабуть, вирішальну роль в падінні тиражу «МК» зіграли райкоми та міськкоми комсомолу, які торік дружно (за деякими винятками) вирішили пустити передплату «Молодого комунара» на самоплив.

Наприкінці серпня 1988 року в обкомі комсомолу відбулася зустріч автора цих рядків з секретарями райкомів та міськкомів комсомолу. З-поміж усього запам'яталася пропозиція щодо підвищення тиражу — вона була єдиною — першого секретаря Кіровського РК ЛКСМУ м. Кіровограда В. Малишка.

— Думаю, «Молодому комунару» слід організувати конкурс на кращих розповсюджувачів його газети, — сказав тоді Валерій. — З матеріальною винагородою. Заохотити таким чином людей, ми, природно, розширимо коло активістів передплати. У виграші будуть усі.

10 вересня умови конкурсу були опубліковані. 200 карбованців планувалися на премії розповсюджувачам. Від рай(міськ)комів комсомолу вимагалось не так і багато: повідомити про оголошений конкурс працівникам зв'язку, а по завершенні передплати надіслати витяг із засідання бюро, на якому визначити кращих розповсюджувачів «МК».

Ще влітку мені довелося провести опитування тридцятьох потенційних передплатників нашої газети. (Переважна більшість з них — незнайомі мені люди, тому в своїй основі відповіді ті можна вважати щирими і об'єктивними). Так от, десятьох молодих людей відлякували черги на поштових відділеннях. Кожного третього! Не переконаний, що всі вони, врешті, стали передплатниками «МК». Як і в тому, що нинішні 50 тисяч примірників — це п'ятдесят тисяч бажаних передплатити «МК». Іх більше! Втім, час упущено. І довго чекали ми цих витягів із засідань бюро! Лише напередодні нового року, набагато пізніше встановлених строків, документи надіслали Кіровський райком та Світловодський міськком ЛКСМУ. І все. Інші просто кажучи, полінувалися підключити до передплатної кампанії такий резерв, як конкурс серед розповсюджувачів. І це лише штришок в системі «нічого недіяння» щодо передплати.

Справедливості ради треба сказати й про таке. Комсомольських апаратних лідерів просто заколивав той факт, що газета, перейшовши на тижневий випуск, поліпшила якісний зміст і поліграфічне оформлення. «У цьому році ми віддали передплату на ініціативу. Виписували, хто що хотів» — це слова першого секретаря Новоархангельського райкому комсомолу Анастолія Шарова. Аналізуючи підсумки перед-

плати порайонно, можна припустити, що ці слова готові повторити мало не в кожному райкомі чи міськкомі...

Ще про стереотипи. «Комсомольская правда» — прекрасна газета, чи не так? Мої слова потонуть у громогласні вигуків: «Так! Даймош «Комсомолку»!». Між нами кажучи, лише процентів 20 з того громогласся підкріпить свої захоплення справжніми аргументами. Інші більше, ніж «Харошая газетка» чи «Интересно пише» не скажуть нічого. Повірте, не скажуть. Бо її вони не чи-та-ють. Чули, бачили, але не читають. Стверджувати, що це так мені дає право понад півтора десятка прес-конференцій з читачами, проведених редакцією в різних куточках області, і в яких мені пощастило взяти участь за останні два роки.

Нехай не хвилюються скептики (а такі, безумовно, знайдуться) — в редакції ніколи не забувають про те, що в першу чергу від журналістів, від їхніх гостроактуальних статей, сміливих знімків, нешаблонних підходів до подачі матеріалів, значною мірою залежить авторитет серед читачів. А значить — і тираж. Достатньо згадати номери газет від 1 січня, 1 жовтня 1988 року — не в кожного редакційного працівника є деякі з них. Розійшлися по руках. Це зі свого боку свідчить, як про піднесення, так і про неминучі спади в роботі. Про читабельні, як ми кажемо, і посередні випуски. Але переважна більшість з 52-х торішніх номерів читачам сподобалися.

Хай читач повірить на слово — не купуємо ми на хвилях схвальних відгуків, не заколисуємо себе хай і безумовним, але вчорашнім успіхом. Бо то — минуле. Сьогодні ми шукаємо, експериментуємо, порівнюємо, полемізуємо... Помиляємося, не без цього. Але на місці не стоїмо — час не дозволяє. І недобір тиражу, хоча й дещо здивував, але й зачепив наше самолюбство. Значить, недопрацювали, повного довіря читачів не завоювали.

Не хочеться завершувати сьогоднішні думки на мінорній ноті. Ні, це не данина сумній традиції. Так, буде нелегко. Бо завоювати визнання простіше, ніж його утверджувати. І тут нам прийдє на допомогу його величність Досвід. Той самий Досвід, який ми по крихті збирали торік. Плюс ваші, шановні читачі, нові пропозиції і поради.

Анатолій БЕЗТАКА.

СНІД: ЦЕ ВЖЕ ЕПІДЕМІЯ, Такого висновку дійшов французький тижневик «Експресс», який помістив великий матеріал, присвячений цій проблемі. 1981 року, коли у Франції було виявлено перших хворих, здавалося, що цю хворобу буде легко локалізувати. Але подальші події підтвердили невмотивованість такої думки: у 1988 році, за даними цього ж журналу, у Франції нараховувалося вже понад 6400 хворих — таким чином кількість заражених зросла більш, ніж у 300 разів. А прогноз на нинішній рік — незважаючи на те, що у Франції широко розгорнуто кампанію санітарної освіти й інформування населення щодо СНІДу, — передбачає подвійне чи навіть потрійне зростання хворих. Це вже епідемія.

На знімку: у країні розгорнуто широкую кампанію по виявленню хворих СНІДом.

Фотохроніка ТАРС.

Кіровоградське СПТУ № 6

ОГОЛОШУЄ ДОДАТКОВИЙ НАБІР УЧНІВ

з числа осіб, звільнених у запас з лав Збройних Сил СРСР, які бажають одержати такі спеціальності у групах зі скороченим (6 місяців) строком навчання:

верстатник широкого профілю, електромонтер, електрозварник,

Початок занять 15 січня і далі в міру комплектування груп. Учні одержують стипендію 70 крб. на місяць, їм надається гуртожиток.

Час навчання зараховується до загального трудового стажу.

По закінченні навчання випускники направляються працювати на промислові підприємства Кіровограда.

Звертатися на адресу: 316050, м. Кіровоград, вул. Декабристів, 26. Телефони: 4-05-01, 2-18-54.

ПРИ КІРОВОГРАДСЬКОМУ АВТОТРАНСПОРТНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ 13527 (автобусний парк)

ПРАЦЮЮТЬ КУРСИ

перепідготовки водіїв категорії «ВС» і «С» на категорію «Д» з відривом від виробництва.

У період навчання на курсах виплачують стипендію.

Одиним надають місце в гуртожитку.

Звертатися на адресу: м. Кіровоград, вул. Аерофлотська, 15, відділ кадрів. Тел. 6-40-77.

Іхати автобусом № 24 до зупинки «Хлібозавод».

Обласний навчальний комбінат Держкомстату УРСР

ОГОЛОШУЄ НАБІР УЧНІВ

на курси підготовки операторів електронно-клавішних обчислювальних машин.

Початок занять — у міру комплектування груп. Звертатися: м. Кіровоград, пров. Плетенний, 12.

З 16 по 22 січня

ПОНЕДІЛОК

16 СІЧНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Передача про творчість письменника Б. Шергіна. 9.40 — «Тринадцять три». Художній фільм. 10.55 — Новини. 11.05 — «У світі тварин». 15.30 — Новини. 15.45 — Російські народні пісні співає І. Акчарова. 16.00 — «Гри для дорослих». Документальний телефільм. 16.30 — «Мамина школа». 17.00 — Дитяча година. Французька мова — дітям. «Зима прийшла». Дід Мороз і Сірий вовк. Мультфільм. 18.00 — Новини. 18.05 — Афганістан: шляхи урегулювання. 18.35 — Мультфільм. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — «Про час і про себе». 19.30 — Театр А. Чехова. «Іванов». Фільм-вистава Московського Художнього театру СРСР ім. М. Горького. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Продовження фільму-вистави «Іванов» Московського Художнього театру СРСР ім. М. Горького. 23.20 — «Зустріч з пресою». Нові етапи економічної реформи. 23.35 — Сьогодні у світі. 23.50 — «Знімаємо фінальний номер». Концерт за участю Л. Сенчиної.

▲ УТ

16.30 — Новини. 16.40 — Концерт ансамблю старовинної музики. 17.05 — Народоладдя. Напередодні виборів. 17.35 — Народні мелодії. 18.00 — «День за днем». (Кіровоград). 18.20 — «Між «Ятраню» та «Білою». (Кіровоград). 18.45 — Фільм-концерт. 19.00 — Актуальна камера. «30 — Час рішень — час дії. 20.00 — Телесанси лікарів Анатолія Кашпировського. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Все про кіно. 23.00 — Новини.

▲ ЦТ (II програма)

13.30 — «Дорослі і діти». Документальні телефільми «Поезія без слів», «Шкільна оперета». 14.20 — «Служу Радянському Союзу!». 17.00 — Новини. 17.10 — Концерт Державного симфонічного оркестру УРСР. 17.35 — «Є в Богородицьку парк». Нарис. 18.10 — «Фрагменти однієї біографії». Фільм-балет на музику аргентинських композиторів. 19.00 — «Вітоски». Програма Чечено-Інгушського телебачення. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — «Москвин проти Москвіної». Документальний телефільм. 20.45 — Глас оркестру Казанського музичного училища. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Екран документального фільму «Голоси в океані» Прем'єра. 22.40 — Музична передача «Ранкова пошта» (повтор). 23.10 — «Підпис нерозбірливий». Мультфільм для дорослих. 23.30 — Новини.

ВІВТОРОК

17 СІЧНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Виступ хору російської пісні Держтелерадіо СРСР. 9.15 — Прем'єра художнього телефільму «Червоний колір папороті». 1 серія. 10.20 — Дитяча година. Французька мова — дітям. «Зима прийшла». Дід Мороз і Сірий вовк. Мультфільм. 11.20 — Новини. 15.30 — Новини. 15.40 — «Музична скарбниця». П. Чайковський. Симфонія № 6. 16.30 — «Сільська горизонті». Прем'єра документального фільму. 17.00 — «Здрастуй, музико!». 17.50 — Новини. 17.55 — «Ультиматум? Ультиматум!». Про становлення особистості в шкільному колективі. 18.30 — Спорт для всіх. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — «Влада — Радом». Телеміст Москва — Кишинів — Саратов. Про хід виборчої кампанії. 19.45 — Прем'єра мультфільму «Іванко і вороний цар». 19.55 — Прем'єра художнього телефільму «Червоний колір папороті». 1 серія. 21.00 — «Час». 21.40 — Репортаж із засідання Ради Міністрів СРСР. 22.55 — Сьогодні у світі. 23.10 — «Актуальний об'єкт». Прем'єра документального фільму «Заперечення заперечення».

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Все про кіно. 10.30 — Концерт художніх колективів Карельської АРСР. 11.20 — Альманах кіноподорожі. 11.40 — «Шкільний екран». 10 кл. Українська література. 12.15 — Новини. 16.30 — Новини. 16.45 — Для дітей. «Веселка». 17.15 — Телесет на реконструкції Муніципального заводу «Будіндустрія». 17.30 — «Народні таланти». 18.00 — Документальний фільм «День поминання». 18.30 — Музичний фільм «Дивертисмент». 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — «Спадщина». «Навколо Тарасової гори». 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Вперше на екрані УТ. Художній фільм «Балада про стару зброю». 22.55 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Начальна програма. «Диво темряви». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Етика і психологія сімейного життя. 9 кл. «Навіщо ми одне одному?». 9.05 — Французька мова. 1 рік навчання. 10.05 — «Наш сад». 10.35, 11.35 — Географія. 6 кл. Тихий океан. 11.05 — Французька мова. 2 рік навчання. 12.05 — «Одна серед людей». Художній фільм із субтитрами. 13.35 — Новини. 13.40 — Я.С. Бах. Соната соль мінор для скрипки соло. 14.00 — Прем'єра документального телефільму «Буду шаслива, якщо...». 17.00 — Новини. 17.15 — Фільми студій союзних республік. «Через дві весни». 18.20 — Реклама. 18.25 — Хокей. Чемпіонат СРСР. ЦСКА — «Крила Рад». У перерві — Вечірня казка. 21.00 — «Час». 21.40 — Фільми студій союзних республік. «Через дві весни». 22.45 — «Концерт біля води». Танцює К. Кирб. (Таллін). 23.15 — Новини.

СЕРЕДА

18 СІЧНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — «Здрастуй, музико!». 9.25 — Прем'єра художнього телефільму «Червоний колір папороті». 1 і 2 серії. 11.30 — Новини. 11.40 — Клуб мандрівників. 15.30 — Новини. 15.45 — Музичний фольклор УРСР. 16.15 — «Халеп, або Сімейні будні й свята». Документальний телефільм. 16.45 — Глас А. Марчаковський (Балайла). 17.00 — Дитяча година. Англійська мова — дітям. П. Чайковський. «Лусунчик». Читасмо книжку. 18.00 — Новини. 18.05 — «Ліки для меншого брата». Документальний телефільм. 18.15 — «Пошта цих днів». Проблеми кооперативного руху. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Міжнародні відносини: історичний досвід і проблеми. 19.45 — Прем'єра мультфільму «Чудеса техніки». 19.55 — Прем'єра художнього телефільму «Червоний колір папороті». 2 серія. 21.00 — «Час». 21.40 — Назустріч виборам. 21.50 — «12-й поверх». Про проблеми екології. 23.20 — Сьогодні у світі.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — «Спадщина». «Навколо Тарасової гори». 10.35 — Канал «Д». 12.05 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Сонячне коло. 17.10 — Телефільм «Голос». 17.30 — «Шляхом оновлення». 18.00 — «День за днем». (Кіровоград). 18.15 — «Об'єкти розповіді». Фестиваль любительських фільмів, присвячених 50-річчю від дня утворення Кіровоградської області. (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Оперативний пост «АК». 19.40 — Популярні мелодії. 20.15 — Усім миром. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Назустріч виборам. 21.50 — Художній фільм «Вечори на хуторі біля Динянки». 22.55 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Начальна програма. «Південна одісея планетних котів». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Основні інформатики і обчислювальні техніки. 10 кл. 9.05 — Німецька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Учні ПТУ. Етика і психологія сімейного життя. Особистість. 10.35, 11.35 — Загальна біологія. 9 кл. Як розвивався тваринний світ. 11.05 — Німецька мова. 2 рік навчання. 12.05 — «Через дві весни». Художній телефільм. 13.10 — Новини. 13.15 — Концерт ансамблю «Лалі-Бадахшан». 13.35 — «Зимової прем'єра». Документальний фільм. 17.00 — Новини. 17.10 — 3 фонди ЦТ. «Не стріляйте в білих лебедів». Художній телефільм. 1 серія. 18.20 — Мультфільми. 18.40 — Ритмічна гімнастика. 19.10 — Телестудії міст РРФСР. Програма Кемеровської студії телебачення. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Концерт естрадно-симфонічного оркестру Держтелерадіо Азербайджану. 21.00 — «Час». 21.40 — Назустріч виборам. 21.50 — 3 фонди ЦТ. «Не стріляйте в білих лебедів». Художній телефільм. 1 серія. 23.00 — Концерт з творів Ф. Ліста. 23.40 — Новини.

ЧЕТВЕР

19 СІЧНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — М. Римський-Корсаков. Симфонічна сюїта «Шехеразада». 9.20 — Прем'єра художнього телефільму «Червоний колір папороті». 2 і 3 серії. 11.30 — Новини. 11.40 — Дитяча година. Англійська мова — дітям. П. Чайковський. «Лусунчик». Читасмо книжку. 15.30 — Новини. 15.45 — Глас тріо баяністів. 16.15 — Документальні фільми «Ми — оленярський народ». «Майдани». 17.10 — «...До шістнадцяти і старші». 17.55 — Новини. 18.00 — Вища школа фігурного катання. 18.15 — «Влада — Радом». 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Фігурне катання. Чемпіонат Європи. Парне катання. Довільна програма. 19.50 — Прем'єра художнього телефільму «Червоний колір папороті». 3 серія. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Клуб любителів опери. Ведучи — З. Соткілава. 23.05 — Сьогодні у світі.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — «Українські посиденьки». Фільм-концерт. 10.00 — Документальний фільм «Час сплачувати борги». 10.30 — Студія «Золотий ключик». Зустріч школярів з майстрами цирку. 11.40 — Шкільний екран. 5 кл. Музика. 12.05 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Для дітей. «Веселка». 17.10 — Республіканська фізіо-математична школа. 17.40 — Музичний фільм «3 чистих джерел». 18.00 — Наука і час. Як зберігти землю? 18.30 — Музичний фільм «Мелодії ніжних чародій». 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — «Світлиця». «Ой у лузі та ще й при березі». 20.30 — Реклама. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Молодіжна студія «Гарт». 23.05 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Начальна програма. «Німа музика печер». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Природознавство. 3 кл. Ялинове диво. 9.05 — Іспанська мова. 1 рік навчання. 10.05 — Учні ПТУ. Загальна біологія. 4. Дарвін. Походження видів. 10.35, 11.35 — Біологія. 7 кл. Пташині клопоти. 11.05 — Іспанська мова. 2 рік навчання. 12.05 — «Не стріляйте в білих лебедів». Художній телефільм. 1 серія. 13.15 — Новини. 13.20 — «Іде любов світом». Прем'єра фільму-концерту. 13.50 — Документальні телефільми «Така музика була». «Чорна лисиця у золотому полі». 17.00 — Новини. 17.15 — «Не стріляйте в білих лебедів». Художній телефільм. 2 серія. 18.20 — Твори зарубіжних композиторів. 18.45 — «Східний Сибір». Кіножурнал. 18.55 — Держтелерадіо Української РСР. «Поліс справедливості». 19.45 — Вечірня казка. 20.00 — Футбол. Міжнародний юнацький турнір пам'яті В. Гранаткіна. Збірна СРСР-1 збірна ФРН. 2-й тайм. 20.50 — «Гора». Документальний телефільм. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — «Не стріляйте в білих лебедів». Художній телефільм. 2 серія. 22.55 — 3 фонди ЦТ. Народний артист СРСР Б. Бабочкін. 23.55 — Новини.

П'ЯТНИЦЯ

20 СІЧНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Мультфільми «Дідусь і внучок», «Хто найсильніший». 9.10 — Прем'єра художнього телефільму «Червоний колір папороті». 3 і 4 серії. 11.25 — Новини. 11.35 — «Інститут людини». 15.30 — Новини. 15.45 — Концерт Намчатської хорової капели. 16.00 — Документальні фільми «Тримати ціло...», «Плюс заповзятливості». 16.35 — «Шопські приказки». Про творчість болгарського художника С. Венева і скульптора В. Гачеса. 17.05 — «Веселі старты». 17.50 — Новини. 17.55 — Пісні про Москву. 18.15 — Міжнародний телевізійний. «СПІД — загроза людству». 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Фігурне катання. Чемпіонат Європи. Чоловіки. Довільна програма. 19.50 — Прем'єра художнього телефільму «Червоний колір папороті». 4 серія. 21.00 — «Час». 21.40 — Назустріч виборам. 21.50 — «Це було... було...». 22.05 — «Погляд».

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Музичний фільм «С. Я. Лемешев». 10.35 — Шкільний екран. 4 кл. Музика. 11.05 — Молодіжна студія «Гарт». 12.20 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — «Літературна карта України». 17.30 — Камерний концерт. 18.00 — «День за днем». (Кіровоград). 18.20 — Мультфільм. (Кіровоград). 18.30 — Фільм-концерт «Танцює Д. Джабарова». 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Чемпіонат СРСР з хокею. «Сонік» — «Спартак» (Москва). II і III періоди. В перерві — Темп. Слідами виступів. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Назустріч виборам. 21.50 — Художній фільм «Пливеють моржі». 23.15 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Начальна програма. «Не відаючи страху». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Географія. 7 кл. Східно-Європейська рівнина. 9.05 — Англійська мова. 1 рік навчання. 10.05 — «Мамина школа». 10.35, 11.35 — Географія. 5 кл. Води суші. 11.05 — Англійська мова. 2 рік навчання. 12.05 — «Не стріляйте в білих лебедів». Художній телефільм. 2 серія. 13.10 — Новини. 13.15 — «Навічно в серцях людей». Документальний фільм про музеї В. І. Леніна в НДР. Польщі, Чехословаччині, МНР, Фінляндії. 17.00 — Новини. 17.15 — «Ілюзіон». Художні фільми «Мовчи, журба, мовчи», 1918 р. «Дівчина з коробою». 1927 р. 19.10 — Мультфільм «Крокодил». 19.20 — Прем'єра документального телефільму «Синдром байдужості». 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Поезія. Сільва Капутіян. 21.00 — «Час». 21.40 — Назустріч виборам. 21.50 — «Ілюзіон». Художні фільми «Мовчи, журба, мовчи», 1918 р. «Дівчина з коробою», 1927 р. 23.45 — Новини. 23.50 — Гірськолижний спорт. Кубок світу. Жінки.

СУБОТА

21 СІЧНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — «Наш сад». 9.05 — Пушкінська тема в російській лаковій мініатюрі. 9.25 — Прем'єра художнього телефільму «Червоний колір папороті». 4 серія. 10.35 — Прем'єра мультфільму «В'язні Ямагірі-Мару». 11.00 — «Батенівський день — субота». 12.30 — Прем'єра документального фільму «...Особливо з Америки». Про історію радянсько-американських відносин з перших днів Радянської влади і до наших днів. 13.05 — «Вчистися у Леніна». 13.30 — «В країнах соціалізму». 14.00 — «Для всіх і для кожного». 14.30 — Новини. 14.40 — «Пам'ять довжиною в життя». 15.25 — Спорт для всіх. 15.40 — Хвилини поезії. 15.45 — Фігурне катання. Чемпіонат Європи. Довільний танець. 17.00 — Очевидне — неймовірне. 18.00 — Міжнародна програма. 19.00 — Прем'єра документального фільму «Червона книга Латвії». 19.10 — «Я бачив Леніна...». Із спогадів зарубіжних письменників. 19.40 — Фігурне катання. Чемпіонат Європи. Жінки. Довільна програма. 20.25 — Твори Л. Бетховена виконує Р. Керр. 21.00 — «Час». 21.40 — «Згадуючи Ілліча». Документальний фільм. 22.35 — Концерт класичної музики. 23.15 — Новини.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Документальний фільм «250 хвилин з В. І. Леніном». 9.40 — С. Рахманінов. Симфонія № 2. 10.40 — Ренлама. «Електронні АТС. Нові послуги». 10.45 — Доброго вам здоров'я. 11.15 — «Попелюшка». Балет для дітей. 13.30 — Новини. 13.45 — Грають юні музиканти. 14.15 — Ленінська ХХ століття. «Присяжний повірений». 15.35 — Художній фільм для дітей. «Нові пригоди коза у кобачку». 17.00 — Суботні зустрічі. Музична творчість України. 18.30 — Скарби музеїв України. В. Циплаков. «Ленін з селянами». 18.45 — Фільм-концерт «Чарівниця вечорниць». 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Оперативний пост «АК». 19.40 — М. Шатров. «Так переможемо». Вистава. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Продовження вистави «Так переможемо». 22.45 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Сільська година. 9.15 — «Спізвуччя». Концерт-нарис. 10.00 — «Якось я назвав себе поетом...». В. Соколов. 11.05 — «Дім збудуємо — будемо жити». 12.00 — Концерти фестивалю «Братівський музичний торжество». Співає П. Бурчуладзе. 12.25 — Телестудії міст РРФСР. Програма Томської студії телебачення. 13.25 — «Ляпас, якого не було!». Художній фільм із субтитрами. 14.50 — Телевізійний музичний абонемент. «Грудневі вечори». 15.55 — «Зимового дня». Документальний телефільм. 16.05 — Мультфільми. 16.35 — Кінопубліцистика союзних республік. Документальні телефільми «Проводи зими», «Витокі пошуку». 17.30 — «Ніч провітління». Балет на музику А. Шенберга. 18.05 — «Ходоки». Документальний фільм. 18.15 — «Педагогічна поема». Художній фільм. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — «...До шістнадцяти і старші». 21.00 — «Час». 21.40 — А. Кравцов. «Новосілля в старому будинку». Фільм-вистава Московського театру ім. К. Станіславського. У перерві — Новини.

НЕДІЛЯ

22 СІЧНЯ

▲ ЦТ (I програма)

8.00 — Новини. 8.15 — Ритмічна гімнастика. 8.45 — Тираж «Спортлото». 9.00 — «Чого і чому?». Передача для дітей. 9.30 — «Будильник». 10.00 — «Служу Радянському Союзу!». 11.00 — Музична передача «Ранкова пошта». 11.30 — «Навіколо світу». 12.30 — «В гостях у назми». «Чортеня». Художній фільм. 14.00 — Музичний кіоск. 14.30 — «Гайдар у Пермі». Документальний телефільм. 15.00 — «День відкритих дверей». 16.00 — «Джерела». 16.30 — «Найбільший музей світу». Лувр, 12 серія «Порямок і хаос, або Віл Людовіка XV». 17.00 — Сільська година. 18.00 — Міжнародна програма. 18.45 — «15 хвилин з життя жінки». 19.00 — Мультфільми за мотивами творів А. Гайдара «Полхид», «Пісня чарівного каменя», «Казка про Хлопчиша-Кибальчиша». 19.45 — Фігурне катання. Чемпіонат Європи. Показові виступи. 21.00 — «Час». 21.40 — «Здрастуйте, лікарю!». 21.55 — Прем'єра фільму-концерту «Н. Гутман. Фрагменти сезону». 22.45 — Фестиваль творчої молоді соціалістичних країн. 23.45 — Новини.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — «На хвилину дружи». 10.05 — «У неділю вранці». Інформаційно-публіцистична і музична програма. 11.05 — Для дітей. «Добривдень, цирк». 11.50 — Телефільм «Запрошуються всі!». 12.10 — Виходимо на «Контакт». 12.15 — 3 українські класики. М. Старицький. «Ой, не ходи, Грицю». Вистава. 13.45 — Новини. 14.00 — Мультфільм на замовлення. 15.00 — Село і люди. 15.30 — «Живе слово». Культура української мови. 16.00 — Слава солдатства. 17.00 — Чемпіонат СРСР з хокею. «Сонік» (Київ) — СКА (Ленінград). 19.15 — Актуальна камера. 19.45 — Вперше на екрані УТ художній фільм «Одинокий автобус під дощем». 1 серія. 20.50 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Художній фільм «Одинокий автобус під дощем». 2 серія. 22.45 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — На зарядку, ставай! 8.15 — Грають піаністи МДУ ім. М. Ломоносова. 8.40 — «Якщо вам після...». 9.25 — «Диригент — народний артист СРСР К. Сімеонов». 10.55 — В. Москаленко. «Люблячий вас, Микола». Фільм-вистава Московського театру на Малій Броні. 12.55 — Хокей. Чемпіонат СРСР. «Крила Рад» — «Спартак». 15.15 — «Олександр Скрибін». «Іду сказати людям...». Документальний телефільм. 16.05 — Повтор на ваше прохання. «Борги наші». 16.55 — «Єсенію і Маяковському присвячується». Вечори з Колонного залу Будинку спілок. 17.55 — Мультфільм. 18.10 — Репортаж з Пленуму ЦК ВЛКСМ. 18.55 — Повтор на ваше прохання. «Два портрети на зручній доріжці. Ізабела Юр'єва і Вадим Козін». 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Фестиваль пісенного фольклору в Новосибірському академістечку. 21.00 — «Час». 21.40 — «Здрастуйте, лікарю!». 21.55 — «Небезпечно для життя». Художній фільм. 23.25 — Новини. 23.30 — Гірськолижний спорт. Кубок світу. Жінки.

НА ДОЗВІЛЛІ

НОВА
ЕКСПОЗИЦІЯ
В КАРТИННІЙ
ГАЛЕРЕЇ

СЦЕНА, ЕКРАН,
АРЕНА

Кінематографічна доля режисера Олександра Сокурова складалася непросто. Він один з тих митців, чий фільми довго йшли до глядачів. А кінострічка «Московська ідилія» про видатного радянського режисера Андрія Тарковського глядачу поки що не відома. Сьогодні, 14 січня кінотеатр «Екран» запрошує переглянути два хронікально-документальні фільми О. Сокурова «Жертва вечірня» і «Елегія». Початок сеансу — О 18 ГОД. 40 ХВ. В АКТОВому ЗАЛІ БІБЛІОТЕКИ ІМЕНІ КРУПСЬКОЇ.

15 СІЧНЯ пропонуємо кировоградцям відвідати БУДИНОК КУЛЬТУРИ ІМЕНІ КОМПАНИЦЯ. Тому, хто цікавиться нумізматику, послухають бесіду «Перші гроші Єлисаветграда». Вона почнеться О 10 ГОДИНІ. Увечері, О 19 ГОДИНІ нову програму для молоді пропонує дискотека «Олімпія». З 23 ГОДИНИ ДО 4.00 працює нічний відеозал.

16 СІЧНЯ О 19 ГОДИНІ в актовому залі МУЗИЧНОГО УЧИЛИЩА відбудеться концерт камерного оркестру Сумської філармонії.

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

14 січня 1989 року

ПОЖАЛІЙТЕ ЛИСИЦЮ

ЖІНОЧИЙ САЛОН «МОДНИЦІ З ПЕРЕДМІСТЯ»

Як одягатися нинішньої зими? Носити позаторішні пальта або куртку чи шукати обновку? Вибирати на голову чергового гігантського песця або руду лисицю чи відморозувати вуха в кокетливому беретіку?

З теплою одягу минулих сезонів сміливо можна залишити нерозцвічені дублянки, шкіряні пальта на хутрі і дуті фігурно простябані. Шуби потребують корекції — підкорочення, розширення плечей. Модні великі прикраси на шубі з її ж хутра — банти, помпони, квіти. До вкорочених шуб — довга юбка, але не вузька зі шліцею, як минулого року, а краще суцільна, у формі тюльпана чи «варена» з оборками, однак без мережив — до хутра не пасує.

Якщо хочете куртку у малюнок, то хай він буде дрібним. Традиційні хутряні і мохерові шапки поступаються оформленим у вигляді чепчика чи капюшона товстим шарфам (кінці обкручені навколо шиї) та в'язаним хусткам. Вони носяться з напуском, кінці ховаються під пальто. Можна нашити на хустку невеликі намистини-перлини чи приколоти невелику брошку, як це раніше робилося на шапках-трубах. Модна для хусток в'язна-букле. Не залишайте довгі кінці у шарфів. Шалі не модні.

Інший варіант головного убору — будь-який берет, під нього одягається великий оксамитовий шарф. Він також обкручується довкола шиї. В такому разі вухам не загрожує мороз.

Жіночі чобітки стають вищими і м'якшими — замшевіми чи з еластичної шкіри, з прикрасами зі штучного хутра, але не вгорі по обідку, а впродовж чобітка. Застібки — на «липуці». Варіанти підборів — або зовсім плоска підшва, або високий тонкий каблук, але тоді форма чобітка має бути традиційною з мінімумом атрибутів.

Модні кольори для верхнього одягу — білий, плямистий (для шуб), бірюзовий (для спортивних пальт, курток), червоний для чобіток, рукавичок і шарфиків, ну, і звичайно, чорний. Є наміти, що у моду ввійдуть трав'янисто-зелений і яскраво-жовтий кольори.

МАСТЕР И МАРГАРИТА

ВИ ЗАМОВЛЯЛИ ПІСНЮ

Слова Н. ЗИНОВЬЕВА.
Музыка И. НИКОЛАЕВА.

Я, конечно, не Мастер, но жду Маргариту —
вдруг она улыбнется среди суеты.
Но пска попадают лишь маргаритки,
а они, к сожалению, только цветы...

ПРИПЕВ:

Мастер и Маргарита
жили в Москве былой,
Мастер и Маргарита — тайна в легенде той!
Мастер и Маргарита — век наступил иной,
но Мастер и Маргарита — в каждой любви земной!
Этот дом и подвалы на Старом Арбате,
и сирень у забора, и ветхая дверь...
Где встречался с любимой когда-то писатель,
ветер с памятью под руку ходит теперь,
ходит теперь!

ПРИПЕВ.

Время — старый волшебник, спешащий куда-то,
в переулках московских все прячет тебя,
но вот-вот из луча золотого заката
выйдешь ты неожиданно, словно судьба,
словно судьба!

ПРИПЕВ.

МАСАЖ РУК

Щоб руки були тендітними і витонченими, недосить манікюру і змащування кремом. Для збереження форми пальців і кисті їхньої гнучкості слід регулярно робити масаж. Подасмо рекомендації.

Насипте у теплу воду трохи солі і потримайте там чисто вимиті руки хвилин 7—10. Потім промокніть (але не тріть) руки рушником так, щоб вони були трохи вологими, помажте жирним кремом і потримайте ще хвилин 5. Промокніть крем, який не встиг всмокотитися в шкіру, і починайте масаж.

1. Разів 6—10 вигніть кисті рук вперед-назад.
2. Зробіть стільки ж кругових рухів кистями.
3. Обхопіть кисть руки трьома пальцями, взявши її в кільце, і 6—10 разів це кільце стисніть.
4. Кілька разів обкрутіть це кільце довкола кисті.
5. Розминайте по черзі кожен суглоб на фаланзі руки (місця, де починаються пальці).
6. Розминайте по черзі кожен суглоб на пальцях.
7. Кілька разів міцно стисніть кулаки і повільно розімкніть.
8. Навпаки — складіть руку в кулак поступово, а розмикайте різко.

Після всього помірної сили рухами протріть кисті рук зусібіч і ще раз злегка змастіть їх кремом.

Не змащуйте взимку перед виходом на вулицю руки зволожуючим кремом, бо вони мерзнуть.

Дивно, цікаво, всерйоз

Глибинний рекорд проживання рослини під водою — 270 метрів. Це виявлено американськими вченими пурпурна водорість, видима неозброєним оком. До цього глибше 180 метрів ніяких рослин не знаходили. Новий глибоководний представник флори знайдено на Багамських островах, він «мешкає» поблизу вершини підводної гори.

Риба палтус дуже високо цінується гурманами. Його перелов спричинив удвоє вищу від теж дефіцитного лососа ціну на міжнародному ринку. Рідкісність палтуса викликана ще й неможливістю його розведення у штучних умовах. Однак недавно норвезькі дослідники з м. Бергена зі штучно заплідненої ікри одержали личинок, по-

містили їх у пластикові мішки, які опустили в море. Коли в личинок з'явилися роти, їх стали годувати. Виростало дві дорослих риби. Рибоводи Шотландії теж вирішили скористатися успіхом норвезьких іхтіологів.

Центральний Сибірський ботанічний сад (Новосибірськ) розробив рекомендації по оптимальному озелененню виробничих і

службових приміщень. Серед відібраних рослин — і кофе, який у горщиках із хорошою землею зацвів у сибіряків на четвертий рік. Ботаніки вже й скуштували кави з виведених ними зерен.

Вчені з ФРН, готуючи новий каталог отруйних грибів, звернули увагу на те, що значно токсичнішими, ніж раніше, стали мухомо-

ри. Виявляється, ці гриби успішно акумулюють у собі взяті з індустріальних димів і автомобільних газів свинець, ванадій, кадмій, які утворюють у грибах дуже небезпечні органічні сполуки...

Редактор
Ю. СЕРДЮЧЕНКО.

Мить театрального дійства.

Фотоетюд В. ГРИБА.

«Молодой коммунар» —
орган Кировоградского
областного комитета
ЛКСМ Украины.
На украинском языке.

НАША АДРЕСА:
316050, МПС,
м. Кировоград,
вул. Луначарського, 36

Друкарня Імені Г. М. Димитрова видавництва «Кировоградська правда» Кировоградського обкому Компартії України, м. Кировоград, вул. Глінки, 2.
БН 03505. Газета виходить щосуботи. Індекс 61103. Зам. № 16. Тираж 52 600.